

katedra

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

«KATEDRO» mariborskih študentov izdaja Zveza študentov Jugoslavije Odbor mariborskih visokošolskih zavodov ● Ureja uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik je Vlado Golob ● Katedra izhaja vsako drugo sredo ● Naslov uredništva je: Maribor, Gregorčičeva 30, telefon 35-96 ● Tekoči račun: 604-13-3-501 (za Katedro) ● Tiska Časopisno podjetje «Mariborski tisk» ● Rokopisov ne vračamo ● Cena 30 din

MARIBOR
16. JANUARJA 1963
ŠTEVILKA 9
III. LETNIK

Od 1. do 3. II. 1963
v Mariboru

9. konferenca študentskega tiska

V Mariboru bo prve tri dni v februarju konferenca jugoslovskega študentskega tiska. Na tej konferenci bodo predstavniki uredništev vseh jugoslovskega študentskega tiska razpravljali predvsem o štirih temah, o katerih bodo na konferenci prebrani tudi referati: Fiziognomija in duh študentskega tiska, Organizacija uredništva, Študentski list in srednješolci ter Sodelovanje med študentskimi listi.

V Jugoslaviji sedaj izhaja sedem študentskih listov. To so: Student (Beograd), Študentski list (Zagreb), Naši dani (Sarajevo) in Tribuna (Ljubljana) kot tedniki ter kot štirinajstdnevnik Index (Novi Sad), Študentski zbor (Skopje) in Katedra. Na konferenci bodo sodelovali poleg predstavnikov omenjenih uredništev tudi še predstavniki Centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije, predstavniki posameznih Univerzitetnih odborov ZSJ in večje število gostov.

Da je konferenca v Mariboru in da ima Katedra referat Fiziognomija in duh študentskega tiska, je vsekakor veliko priznanje Zvezi študentov v Mariboru in njenemu listu Katedri.

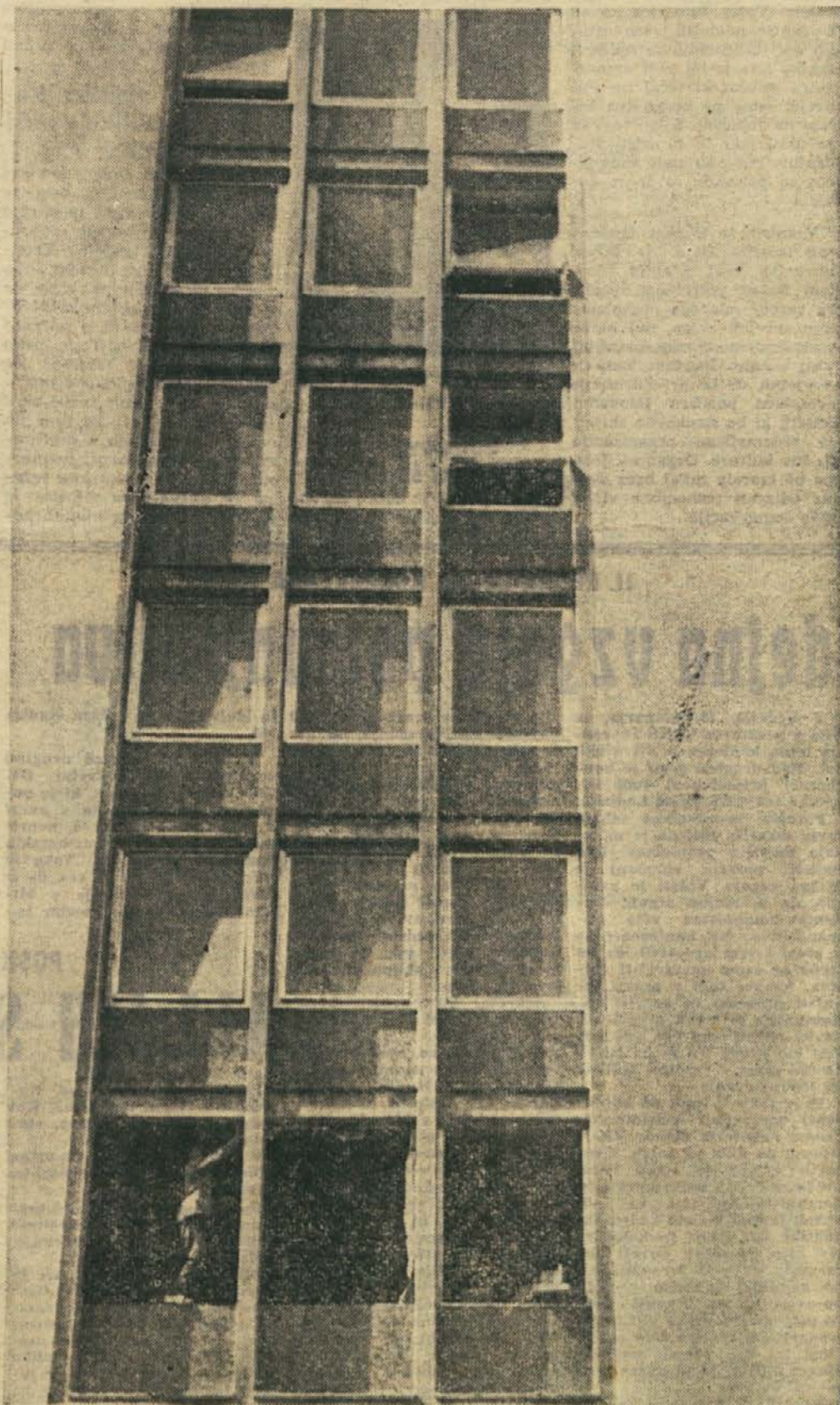
II. redna letna konferenca

ZKVŠ

IDEJNA VZGOJA
POMANJKLJIVA

POROČILO BERITE NA 2. STRANI

Pred seboj imate zadnjo številko Katedre v zimskem semestru. Prihodnja številka bo izšla ponovno dne 20. februarja 1963

MILJAN PUSENJAK:

VZOREC NEDOKONCANEGA

7562/3152

Študentje in šport

Za organizacijo športne dejavnosti je skrbela najprej športna komisija pri odboru ZŠ, nato pa smo ustanovili odbor Zveze študentskih športnih organizacij. Tako se lahko vsi mariborski študentje udeležujejo tekmovanj, ki jih prireja ZSSO.

Organizirali smo precej turnirjev, pri tem pa udeležba študentov ni bila vedno najboljše. Poleg turnirjev so se študentje udeležili vseh ostalih večjih športnih prireditev; lansko leto je bil tudi organiziran smučarski tečaj na Pohorju, letos pa bosta dva tečaja na Jahorini. S športom se je ukvarjalo le 20 odst. študentov. Posebno malo zanimanja so pokazala za šport dekleta.

V anketi je 75 odst. študentov izrazilo željo, da bi se ukvarjali vsaj z enim športom. Zaradi potrebe telovadbe za razvoj mladega organizma smo sprejeli sklep, naj bi se vsak študent obvezno ukvarjal vsaj z enim športom. Zato je verjetno, da bo pri Združenju nameščen poseben telovadni učitelj, ki bo strokovno skrbel za sistematično organizacijo fizične kulture. Organizacijsko pa bo morala tukaj brez dvoma odigrati pomembno vlogo naša organizacija.

Študentska zadruga

Preko zadruga študentov in dijakov je bilo zaposlenih okrog 200 oseb. V večini primerov so zaposleni vedno isti študentje. Promet zadruga do 30. novembra 1962 je dosegel 3.319.000 dinarjev. Večji del prometa zadruga predstavlja stalne zaposlitve demonstratorjev in asistentov po šolah, zobnih tehnikov po raznih ambulantah in podobno. Članov zadruga je 280.

ZORAN STIPLOVŠEK

Sodelovanje s tujimi študenti

Sodelovanje je dobro razvito s študenti iz Katovic, saj smo

lani izvedli skupinsko izmenjavo desetih študentov. Naši predstavniki so se tudi udeleževali seminarjev, ki jih organizirajo avstrijski socialistični študentje. Čeprav taka srečanja zahtevajo precej denarja, nihče ne more zanikati, kako velikega pomena je, če lahko seznanjamo tuje študente s pridobitvami našega razvoja, ki se zanj zelo zanimajo. Hkrati pa spoznamo, kako živijo in študirajo naši mladi kolegi na tujem. Zato je nerazumljiva vsaka ozkost in dvomi v koristnost sodelovanja s tujimi študenti.

Nujna je načrtna kadrovska politika v naši praksi

Gospodarski razvoj pri nas je izredno nagel. S tem se čedalje močneje postavlja potreba po primerno izobraženih mladih ljudeh. Zaenkrat so te potrebe še tako velike in kvalitetne take, da diplomanti s kakršnokoli izobrazbo v glavnem z lahkoto dobijo zaposlitev. Toda kako dolgo bo to še trajalo? Če sedaj je v mnogih gospodarskih organizacijah težko dobiti štipendijo, tu in tam jih celo odpovedujejo z motivacijo, da imajo dovolj primernejših ljudi. To nakazuje težave, ki se aktualizirajo. Stvar je namreč v tem, da imamo po-

drobne plane gospodarskega razvoja, pri tem pa nimamo programov kvantitativne in kvalitativne strukture kadrov. V gospodarskem razvoju se čedalje močneje uveljavlja moderni tehnološki proces in nova organizacija proizvodnje. Posledica tega so potrebe po specialno izobraženih kadrih. Sedaj, še bolj pa v prihodnosti. Programi o potrebah strokovnjakov so zaradi tega nujni za usmerjanje mladine pri študiju, za nadaljnji razvoj izobraževalnega sistema, študirajočim bi pa to dalo realnejšo in jasnejšo perspektivo. Predvsem pa bi to zagotovilo normalen in racionalen dotok potrebnih novih ljudi v prakso.

Nekateri vidiki javnega mnenja o študentih

Zadnje čase smo lahko brali razne kritike na račun študentov. Veseli nas, da o nas pišejo, vendar želimo, naj pri splošnem razpravljanju o študentih govorijo o njih kompleksno, naj torej ne prezejo tudi njihovih pozitivnih prizadevanj, njihovega dela in problemov. (Mariborski Večer ni objavil niti vesti o tem, da so imeli mariborski študentje svojo letno skupščino, kjer so podrobno razpravljali o mnogih problemih.) Tisti, ki o študentih piše, naj nikar ne po-

zablja, da je tudi mariborski študent predvsem človek, enakovreden član naše socialistične družbe. Vsa prizadevanja naše skupnosti so usmerjena v to, da bi tega študenta vzgajili v dobrega strokovnjaka, v družbenega delavca. Tudi kritika (ko je dejansko zaslužena) je potrebna za to, vendar prikazovanje študenta kot »jeznega« mladeniča in kot razbijalca kozarcev nima konstruktivno kritiko nobene zveze. S tem napačno — subjektivno informiramo javnost.

Katedra mariborskih študentov

Naš časopis »Katedra« izhaja že tretje leto, letos že kot štirinajstnevnik. In številno naročnikov pa je naraslo na 5000, med katerimi je veliko srednješolcev. Nasploh si pa uredništvo prizadeva razbijati tako imenovane »sindikalistične okvirje«. V uredništvu sodeluje 31 študentov in še tudi nekaj srednješolcev. Ponosni smo lahko na dejstvo, da si je Katedra priborila zelo ugledno mesto v jugoslovanskem študentskem tisku, kar potrjuje tudi to, da bo deveta konferenca jugoslovanskega študentskega tiska prav v Mariboru.

II. REDNA LETNA KONFERENCA ZK VŠ

Idejna vzgoja pomanjkljiva

V nedeljo, 13. januarja, je bila v prostorih VEKS II. redna letna konferenca ZK višjih šol. Med drugimi gosti je konferenci prisostvoval tudi sekretar OK ZKS Miloš Ledinek.

Poročilo dosedanjega sekretarja tovariša Kobala je nakazalo množico problemov. Eno najbolj perečih vprašanj je idejna vzgoja. Videti je namreč, da je idejna vzgoja študentov-komunistov zelo pomanjkljiva. Na konferenci so v zvezi s tem ugotovili, da bo treba ne samo ugotovljati dejstva, temveč tudi v praksi izvajati program in načela ZK. Komunisti je treba prepričati, da bo občutil potrebo več vedeti kot drugi. To se pa lahko doseže samo z raznimi oblikami izobraževanja.

Prav tako so tudi na konferenci ugotavljali nezainteresiranost nekaterih članov ZK v odnosu do dela na šolah. Ugotovili so, da je vzrok temu predvsem v nerazumevanju komunističnega dela na šolah. Vzrok je tudi v slabi kadrovski politiki, ker izbiri funkcionarjev niso posvečali dovolj pozornosti, ter niso presodili, ali bo kandidati funkcije v redu opravljali ali ne. V zvezi s tem so tudi opazili, da so bili funkcionarji pri svojem delu osamljeni in niso uživali podpore članov ZK, ki bi lo upravičeno morali dobiti.

Tovariš Kobal je v svojem poročilu tudi dejal, da je od komunistov treba zahtevati, da svoje študijske obveze vr-

šijo v redu in pravočasno. Med najvažnejša vprašanja, ki jih je sekretarjevo poročilo zajelo, spada tudi vprašanje dela komunistov v organih šolske samouprave. Na nekaterih šolah je veliko govora, da so preobremenjeni s študijem in da se zaradi tega študentje ne morejo vključiti v družbeno življenje. Prav pri tem vprašanju bi morali šolski odbori in sveti letnikov s pomočjo študentov-komunistov in profesorjev storiti vse, da bi se to vprašanje v skupnem sodelovanju rešilo.

Sekretar je v svojem poročilu obravnaval še vrsto drugih problemov.

V diskusiji so med drugimi problemi obravnavali vprašanje inverzije študija. Gospodarske in splošne družbene spremembe so zahtevale reformo našega učno vzgojnega procesa. Namesto enovitega, dalj časa trajajočega študija je bil uveden trostopenjski študij. Pri tem je močan poudarek na specializacijo in prilagoditev na delovno mesto. Kot osnovni del inverzije je na prvi stopnji študija poudarjeno praktično znanje in je teorije malo, kolikor je za razumevanje nužno potrebujemo. Prva stopnja bi naj tako dala profil takega strokovnjaka, kakršnega zahteva moderen proizvodni proces.

Diskusija je začela še naslednje probleme: kadrovska vprašanja, o kriterijih sprejemanja novih članov v ZK, disciplina

in idejna vzgoja v času študija itd.

V diskusiji je med drugimi sodeloval tudi sekretar OK ZKS tovariš Ledinek, ki je pozdravil konferenco in v zvezi s nedavnimi članki o neprinemernem vedenju mariborskih študentov višjih šol. Tako je »Večer« dejal, da je res, da je študentskega življenja v Mariboru še premalo. Vendar ta-

ki izgredi, kot se dogajajo sedaj, morajo nehati. Tovariš Ledinek je govoril še o delu članov ZK in o nekaterih drugih važnejših problemih višješolskega študija.

Nato so bile volitve v novi komite ZK višjih šol. Vseh 13 predlaganih članov je bilo izvoljenih. Zanimiv pa je podatek, da znaša povprečna starost novovoljenega komiteja ZK študentov mariborskih višjih šol 31 let, kar je za komite, ki je študentovski, le nekoliko preveč.

Delo konference je potekalo v redu, udeležba je bila dobra.

DARKO PA...

POSKUPŠČINSKI UTRINEK

ALI JIH SMEMO OBSOJATI?

Pršli so od vsepovsod. Namen? Študirati. Problemi? Kot vedno in povsod! Hrana, stanovanje, finance.

O tem seveda dosti govorijo. Prikazujejo dejstva, procente, številke.

Imamo seveda tudi socialno-ekonomsko komisijo. Rešitev! Individualno subvencioniranje. Toda vse je relativno.

Ali mi lahko poveste, kje je mogoče študirati s petimi tisočaki (toliko znašajo subvencije)? Ugotovili smo, da potrebuje študent povprečno petnajst tisočakov. Kdo lahko skrbno in redno študira, če nima zagotovljenih sredstev za osnovne potrebe?

Kljub subvencijam poznamo primere, ko so študentje do polne prenašali pohištvo, da

bi lahko kosili, da so razkladali zabojce in sode, da so zlagali drva in opeko, da so raznašali pisma (namesto, da bi jih poslali po pošti), da so...

Ali je upravičeno, če obsojamo te ljudi, da so leni, da se ne zavedajo, koliko denarja žrtvuje družba zanje in slednjič, da so družbi škodljivi in to samo zato, ker njihov študijski uspeh ni najboljši.

Vendar so kljub temu na skupščini razpravljali o tem, da bi bilo dobro pogledati študijske uspehe tistih, ki delajo pri Zadrugi.

To pomeni, da bi morali v primeru nezadovoljivega študijskega uspeha te ljudi postaviti pred alternativo: ali se nehaj sam preživljati, ali za-

Pozivamo vse študente, ki se nameravajo prijaviti na razpis Kidričevih nagrad, da to store čimprej ter da se v tajrištvu svoje šole pogovorijo še o vsem drugem.

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

...in mogoče tudi ...

SKANDINAVIJA

Seminarski pogovori Mladina v nordijskih državah Socialna demokracija v skandinavskih državah

NA SEMINARJU, KI GA VSAKO LETO PRIREJA ZVEZA SOCIALISTIČNIH STUDENTOV AVSTRIJE V ISTEM KRAJU, SMO SE ZBRALI PREDSTAVNIKI IZ OKROG 25 DRŽAV. NAJŠTEVILNEJSI SO BILI PREDSTAVNIKI AZIJSKO-AFRISKIH DRŽAV, STUDENTJE, KI STUDIRAJO V AVSTRIJI, ČESKI, MADŽARSKI, OBEH NEMCIJAH IN JUGOSLAVIJI.

Sami referati, ki so jih prebrali na seminarju, niso povedali mnogo novega, bili pa so v toliko zanimivi, ker se je ob njih razvila razprava, ki razkriva vedno nešteto mnenj in naziranj. Pradip Bose, pomočnik sekretarja IUSY (International Unite ob Socialist Youth) je bral prvi dan seminarja referat z naslovom »Mladina v Aziji«. Referat je dokaj površinsko zajel položaj mladine, mladih ljudi nasploh v sedanji slabo ekonomsko razviti Aziji, ni pa se posebej mudil zlasti na vzrokih zaostalosti, to je kolonializmu in politiki eksploatacije, ki jo vodili kolonialisti vseh narodnosti v Aziji. V teh vprašanjih so v razpravi mnogo govorili delegati iz azijskih in afriških držav. Zanimiva razprava se je odvijala v okviru referata »Mladina v združenih Evropici, ki ga je podal dr. Heinz Kienzl. Zamisel, da je skupni evropski trg začetek poti v ta-

- za nas vedno zanimivo, od ljudi,
- ki so, čeprav severnjaško zadržani,
- znani kot dobri in topli, od pokrajn fjordov in tisočih jezer, pa od časov, ko so jugoslovanski narodi,
- čeprav daleč, z ramo ob rami z norveškimi partizani kopali grob nacizmu v zadnji vojni.

Mnogokrat poskušamo analizirati, kako je prav Svedom uspelo, da so si zgradili najvišji življenjski standard v Evropi. Res je, da je bila Svedska v zadnji uničevalni vojni izven vsesplošnega uničenja, ki je gospodarilo po svetu. Kot edina evropska nevtralna država (poleg Švice) je Svedska prav v času vojne najbolj razvila svoje gospodarstvo. V tem času je Svedom tudi uspelo, da so si uredili notranje družbene odnose in odnose med ljudmi (znano je npr. poštenje Skandinavcev in spoštovanje, ki ga čutijo

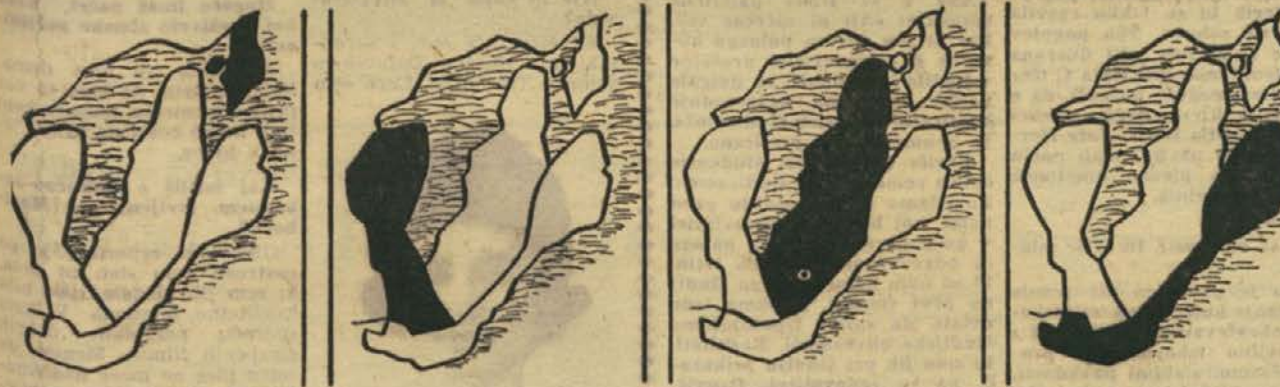
ni pogoji, pozneje pa se je temu pridružil še odpor do vojne, na račun katerega so si nekateri delali ogromne dobičke.

Prelomnico v razvoju delavskega gibanja pomeni velika oktobrska revolucija, ki je v Skandinaviji zaradi bližine nove sovjetske države naletela na močan odmev. V delavskem gibanju so nastale nove struje, ena radikalna, po vzgledu na Sovjetsko zvezo je pričela utirati pot revoluciji in druga, ki je po vzgledu na sosednjo nevtralnoroško gradila svojo lastno, manj radikalno politiko. V tem času so pretresali Evropo pomembni dogodki: radikalna delavska gibanja v Finski, Nemčiji in na Madžarskem so brutalno zadržili. V času, ko bi bila delavska enotnost najbolj potrebna, je prišlo do velikih gospodarskih kriz. V Skandinaviji, kjer so množice brezposelnih delavcev iskale kruha, pa je pri-

ti vpeljano devetletno obvezno šolstvo. Ze v zadnjem letniku te osnovne šole imajo specializacijo na posamezne veje: filozofske, tehnične, naravoslovne ipd. V jeseni 1962. leta so imeli npr. ob 7,4 milijonih prebivalstva na Svedskem 1,4 milijona šolarjev. Zanimivo je še, da to število iz leta v leto narašča.

V skandinavskem šolstvu morajo razvojljati še vprašanje, zakaj se vedno več mladih ljudi odloči za študij bolj teoretičnega značaja, npr. za gimnazije, in nato za nadaljevanje študija na fakultetah. V razpravi o tem sva s švedskim kolegom prišla do zanimivih zaključkov: če primerjamo naše domače razmere, ko se večina diplomantov strokovnih šol odloči za študij na fakultetah, in razen tega, ko se tudi večina diplomantov prve stopnje pri nas odloči za nadaljevanje študija na drugi stopnji, lahko vidimo, da sta pojavi podobni, vzroke pa moramo iskati drugod. Pri nas je nedvomno primarni vzrok nedovoljna in premalo precizirana razdelitev delovnih mest v procesu proizvodnje, kar v visoko razvitih gospodarstvih skandinavskih držav prav gotovo ne poznajo. Kakorkoli že, v nordijskih državah je v polnem teku izgradnja novih šolskih ustanov, ki bodo morale zadostiti vedno večjemu zanimanju za šolanje. V ilustraciji naj povem, da danes študira na skandinavskih univerzah trikrat toliko študentov kot leta 1939. Od tega je okroglo ena polovica žensk — razen na Finskem — kjer so ženske še vedno v manjšini.

Ivo Vajgl

DANSKA

FINSKA

SVEDSKA

NORVEŠKA

ko imenovani »združeni Evropeci«, bila nesprejemljiva posebno za dežele s socialistično ureditvijo. Sam skupni evropski trg, ki ima namen ščititi ekonomske interese kapitalističnih držav, članic skupnega trga, pa pomeni istočasno veliko oviro na poti razvoja novih držav Azije in Afrike oziroma pomeni, kot je poudaril eden od udeležencev le novo obliko kapitalističnega izkoriščanja.

Najzanimivejši, predvsem pa najboljektivnejši pa je bil referat »Mladi ljudje v sodobni državi blaginje«, ki ga je podal Stig Gustavsson iz Švedske. Nekaj novih dejstev o Švedski in o mladini v Skandinavskih državah, ki sem jih izvedel iz referata, me je spodbudilo, da sem se v neuradni razpravi ponovno obrnil na referenta. Najbolj me je zanimal sistem šolstva na Svedskem in pa razvoj in delovanje socialistične demokracije v Skandinaviji.

- Kadar govorimo o državah z visokim življenjskim standardom, imamo mnogokrat v mislih prav države skrajnega evropskega severa, Skandinavije, ali točneje predvsem Švedsko. Vse, kar se tiče teh držav, je

do dela). Poleg že omenjene nevtralnosti, ki je očuvala Svedsko pred vojnim uničenjem, ima veliko vlogo pri izgrajevanju odnosov in posredno tudi gospodarstva, močno socialno-demokratsko gibanje.

Kolega Stig Gustavsson, referent na seminarju v St. Gilgenu, mi je v kratkih besedah očrtal razvoj socialne demokracije na Svedskem.

Predvsem politični razvoj Skandinavskih držav lahko obravnavamo kompleksno, skupno za vse nordijske države. Te so kljub svojim zgodovinskimi specifičnostim ohranile mnogo podobnosti celo v današnjem svetu. Eden od pglavilnih faktorjev je homogenost prebivalstva nordijskih držav, ki jih niso nikoli razdvajali večji manjšinski spori ali problemi; drugi faktor je zemljepisna lega Skandinavije, ki je nujno terjala sodelovanje na najširšem področju. Tako se je razvilo sodelovanje v vseh oblikah, ki je edinstveno na svetu.

Močno socialno-demokratsko gibanje so sprožili koncem prejšnjega stoletja skrajno zaostreni odnosi med delavci in delodajalci, nemogoči social-

šo do usodne prelomnice v delavskem gibanju nordijskih držav. Sovjetska zveza, kot vzor, na katerega so mnogi gradili svoje velike upe, je pod Stalinovim vodstvom stopila na pot diktature in zatiranja demokratičnih gesel, ki so jih delavska gibanja oznanjala.

Ta leta pomenijo torej prelomnico, ko so se delavska gibanja v nordijskih državah formalno odcepila od politike Sovjetske zveze in začela utirati svojo lastno pot, v okvirih socialno-demokratskih strank.

Naloga, ki si jih je v svojih programih zastavilo socialno-demokratsko gibanje v Skandinaviji, so se oddaljile od želje po zrušenju kapitalističnega sistema; bistveno delovanje socialne demokracije je danes borba za socialne in druge svobode in ugodnosti, ki jih lahko v okviru obstoječega režima doseže. Čeprav je delavsko gibanje v tej obliki izgubilo mnogo ostrine, se socialno-demokratske stranke v nordijskih državah lahko pohvalijo z nekaterimi vidnimi uspehi.

Zanimalo me je zlasti, kakšni so bili posegi socialno-demokratskega gibanja na področju šolstva.

V skandinaviji je bilo pred nekaj le-

Svedski študentje demonstrirajo proti politiki rasne diskriminacije v Južno-afriški uniji

Z mednarodnega študentskega seminarja v St. Gilgenu

Čestitamo!

Na skupščini ZS MVZ je diskutiral Savo Mihajlovič, predsednik socialno ekonomske komisije odbora, zadnji član prvega odbora, ki je še vedno aktiven. Savo je »neopazno« diplomiral na VAS koncem 1962. leta, zato mu prav tako »neopazno« iskreno čestitamo!

In vino veritas?

Buffet samopostrežne restavracije ima nekaj »stalnih gostov«.

Prav je, da začnemo v Mariboru resno razpravljati o škodljivem širjenju miselnosti med mladino, pa tudi o tem, kakšne možnosti za rekreacijo v prostem času se nudijo mlademu človeku v našem mestu. Obravnavanju tega vprašanja pa bi bilo treba pristopiti z več objektivnosti, kot se je to delalo doslej (članek L. Kovač v 7 DNI, v novoletni številki). Članki, ki vprašanja ne rešujejo, ker ne upoštevajo objektivnih dejstev, ki žalijo mariborske študente in njihovo organizacijo in jih prikazujejo pred javnostjo in napačni ljudi, ne koristijo nikomur, škodijo pa lahko odnosu javnosti v našem mestu do študentov. Žal to ni prvi primer neobjektivnega interpretiranja želja, potreb in delovanja mariborskih študentov pred javnostjo (članek o »jeznejem študentu« in samopostrežni restavraciji Center).

Naša želja nikakor ni, polemizirati z »Večerom« o vprašanih mladine, zlasti študentov, želimo samo, da bi se v bodoče o mariborskih študentih pisalo bolj objektivno, kajti neumestno posploševanje samo meče temno luč na večino mariborskih študentov, ki se resno posveča študiju. Študij pa je danes tako intenziviran in zgoščen, število predavanj in vaj tako veliko, da skoraj ni mogoče odcepiti časa za trenenje, popivanje in podobno.

Dejstva govorijo

Z razvojem strokovnega in višjega šolstva v Mariboru se je povečalo število mladine. Vsak mladi človek čuti potrebo, da ima poleg časa, ki ga odmeri za izpolnjevanje šolskih obveznosti, tudi nekaj prostega časa za razvedrilo.

Za tiste ki se radi ukvarjajo s telesno kulturo, obstaja možnost, da se vključijo v mariborska športna društva. Mnogokrat smo že govorili o tem, da je v Mariboru premalo telovadnic, da bi lahko telesna kultura, posebej še v zimskem času, postala množična. Nerazumljiva odločitev urbnih stov, ki so na prostoru bivšega letnega telovadnice na Mladinski ulici zgradili novo gostinsko šolo, pa je to možnost močno omajala tudi v času, ko bi bilo prijetno ukvarjati se s športom na prostem. In nova tribuna na stadionu v Ljudskem vrtu? Kaj se je izrodilo iz obljub investitorja in

projektantov, da bo pod tribuno prostora za telovadnice in društvene prostore?

Nekoga zanima gledališka umetnost. Kaj je napravila komisija za izbiro repertoarja SNG v Mariboru, da bi zainteresirala mladega obiskovalca? Komorni oder, ki je poskusil z delom, je prinesel osvežitev, zaradi ekonomske računice pa je moral prenehati z delom. Škoda! Toda vstopnina za predstavo komornega odra v balkonski dvorani je bila mnogo previsoka za mladino, posebej študirajočo.

Mladj se danes navdušujejo za jazz in zabavno glasbo. Kdaj je bil v Mariboru zadnji kvaliteten koncert te vrste umetnosti? In naše načelo, damo mladim to, kar jih zanima?

Radi plešemo. Vsi mladi radi plešejo, še mnogo raje pa bi plesali, ko bi v našem mestu obstajalo vsaj eno plesišče s kolikor toliko znosnimi pogoji, v katerih bi se lahko razvila kulturna zabava. Teh pogojev pa ne izpolnjuje niti dvorana Konstruktorja, niti Hala C (čeprav ima mogoče največ), da o Unionski, kjer prireja »plesna sekcija KUD »Jože Hermarko«, ki na kaj slab način popularizira plesno umetnost, niti ne govorimo.

Kino. To so možnosti. In želje mladih?

Kdo je pristojen, da rešuje vprašanje kulturnega, estetskega izobraževanja mladine, ki z nepravilno izkoriščenim prostim časom, slabimi navadami, ki se prenašajo na najmlajše, stopajo po napačni poti? Vsi najbolj pa mladinska in študentska organizacija. In prvi ti dve nista doslej nastopali z odločnejšimi akcijami. Nekaj pa je bilo te storjenega. Nedejavnost rodi pri mladem človeku odpor do dela, zaradi tega so bile več kot koristne delovne akcije, ki so jih po šolah organizirali mladinski aktivni, vendar so prekmalu zaspale. Prav tako pomembno je delo, ki ga šolarji opravljajo v okviru rednega pouka po tovarnah.

Vprašanje smotrnega izkoriščanja prostega časa, ki ga imajo mariborski študenti zelo malo. Je poskusila organizacija zveze študentov ugodno rešiti, žal pa je naletela na vedno isti problem — denar. Prosti čas študentov ne bo mogel tako dolgo biti izkoriščen v koristne namene, dokler ne dobimo svojih prostorov oziroma finančnih sredstev, ki jih Zdrženje mariborskih visokošolskih zavodov doslej iz nerazumljivih razlogov ni moglo

nuditi. Vprašanje študentskega kluba ostaja slej ko prej odprto.

Kaj smo storili in česa nismo storili

Kaj smo storili in česa nismo storili, da se pri obstoječih možnostih preprečijo negativni pojavi?

Najprej — posploševanje pojave, ko mariborski študentje popivajo in razgrajajo po lokalih in po mestu, ko se avtorica članka »IN VINO VERITAS« v »7 DNI« patetično sprašuje: »Ali ni ničesar več, kar bi jim zraven polnega kozarca in razgrajške družine vzbudilo zanimanje in dvigalo voljo? Le čemu navsezadnje študirajo? Če sploh študirajo?«, je neumestno in pretirano.

Prvič: Mariborski študentje dobro vemo, »zakaj študiramo!« Zavedamo se, da stojijo pred nami, kot bodočimi upravitelji v gospodarstvu, velike naloge in odgovornost. V dveh letih, ki so nam odmerjena za študij na prvi stopnji, moramo trdo delati, da sproti izpolnjujemo študijske obveznosti. Rezultati, ki smo jih pri študiju prikazali, pa so zadovoljivi. Drugič: Študij je danes tako drag, študentske minimalne, malokateri starši pa z lahkoto vzdržujejo otroka študenta. Zaradi tega nimamo denarja, da bi ga trčili po lokalih!

Drži, da so tudi med študenti posamezniki, ki s svojim vedenjem kvarijo ugled kolegov in svoje organizacije. Toda takih je malo. V bodoče bi morala študentska organizacija posamezne primere izgrediv proučiti in krivce javno ožigostati. Taki ukrepi bodo med študentsko mladino izkoreninili želje po afirmaciji na tak način.

Ker je vprašanje smotrnega izkoriščanja prostega časa mladine v Mariboru kompleksen problem (vzrok — posledica), bi bilo koristno, ko bi se v bodočih razpravah obravnavalo kot tako. Pačene objektivnih dejstev, posploševanje posameznih primerov, ignorantsko stališče do sklepov Odbora ZS MVZ in ne navsezadnje načini pisanja o takih vprašanjih, ne more roditi koristnih rezultatov. Ker primer ni osamljen

(spomnimo se članka o »jeznejem študentu« in zapisa o brucovanjih), želimo opozoriti, da prikazovanje napačne slike mariborski javnosti o študentih in njihovi organizaciji ne koristi nikomur!

Pri tem je zanimivo, da o letni skupščini Zveze študentov mariborskih visokošolskih zavodov v »Večer« ni bilo niti črke!

Zveza študentov Jugoslavije. Predsedstvo Odbora mariborskih visokošolskih zavodov Maribor

Razgovor ob dveh

Sredi nedeljskega popoldneva sem na ulici srečal državno mladinsko reprezentantko v atletiki in dijakinjo prvega letnika administrativne šole, Zlato Podmiljšak.

Kje in kako si silvestrovala?

Silvestrovala sem s sorodniki in s starši v Delavskem domu v Trbovljah. Lepo sem

Kakšen bo učni uspeh v prvem polletju?

Mislím, da bo soliden, če upoštevam, koliko časa sem porabila za treninge in nastope v atletiki.

Mogoče imaš načrt, kako boš preživela zimske počitnice?

Preživela jih bom doma. Sklenila sem, da bom ta čas pridno trenirala. Mogoče bom tudi lahko odšla na krajši izlet v hribe.

Kaj misliš o kulturno-zabavnem življenju v Mariboru?

Gledališki repertoar je po pestrosti zelo slab in dela, ki sem jih gledala, niso bila kvalitetno izvedena. V kino sporedu pogrešam dobrih glasbenih filmov. Menim, da samo ples ne more nadoknaditi praznine kulturno-zabavnega življenja.

Tvoj hobby?

Predvsem atletika. Rada tudi zbiram slike filmskih igralcev ter poslušam zabavo in jazz glasbo.

Tvoje želje v letu 1963?

Da bi zmigala na balkanskem mladinskem krosu v Istanbulu, ter da bi si priborila državni rekord v teku na 400 metrov.

se počutila in menim, da je bilo doslej to moje najlepše silvestrovanje.

V predavalnici v Sodni ulici predlogu naslova za diplomantski je bil 10. januarja ob 20. uri VSS. Ker predlagani naslovni redni sestane osnovne organizacije Zveze komunistov na odgovarja realnemu stanju, so bili enakega mnenja kakor svet III. letnika na sestanku istega organizacijskega vprašanja. Posebno temeljito so diskutirali o uprave šole in predstavniki študentov intervenirajo pri disciplini članov. Pred zaključkom so živahno debatirali o ustreznih forumih.

Po sledih prvega pohorskega bataljona

Pripoveduje komisar II. pohorskega bataljona Franta Komel

Minilo je dvajset let, odkar je padel I. pohorski bataljon. Zgodovina pomni le malo takih borb. Ves bataljon 69 borecev so takrat pokosili okupatorski streli. Njihova borba je postala za naš narod legenda. O brezmejnem junaštvu teh neustranih borecev smo že mnogokrat poslušali in brali. Toda te velike tragedije še vedno ne moremo prav doumeti.

Prisluhnimo, kako se tistih dni spominja tov. Komel Franta, komisar II. pohorskega bataljona:

»Takrat pa tudi vse do konca vojne nismo točno vedeli, kako je padel pohorski bataljon. Nikoli nismo mogli ugotoviti, kako je prišlo do izdaje. Tudi, kako je točno potekala bitka, nismo vedeli. Pozneje smo sicer polovili ve-

čino izdajalcev in jih kaznovali.

Prej sem bil pomočnik komisarja Savinjskega bataljona. Tov. Dušan Kveder - Tomaž, komisar II. grupe odredov, mi je poslal sporočilo, kjer pravi, naj na Pohorju

organiziramo novo partizansko skupino. Poskusimo naj tudi točno raziskati, kako je bataljon padel.

S 36 borci sem prišel na Pohorje 10. maja 1943. Skoraj 12 dni smo okrog Klopnega vrha iskali prizorišče bitke. Kje je bila, nismo točno vedeli, nihče pa nam tega tudi ni mogel povedati. Ko smo bataljonovo taborišče končno le našli, je izgledalo, kot da so ga partizani pravkar zapustili.

Našli smo ohranjene bunkerje — zemljanke, v katerih je bataljon prezimoval, mnogo

praznih nabojev, debela na jugovzhodni strani so bila polna relativno še svežih lukenj od krogel. Sklepalj smo lahko tudi na smer juriša.

Nekaj predmetov iz taborišča smo odnesli, druge pa smo pustili. Pozneje, čez 8 dni, so se v taborišče vrnili Nemci ter minirali vse zemljanke. Bali so se namreč, da bi se v njih znova nastanili partizani.

Naša skupina se je takrat zadrževala nad Zrečami. Ker je bila že pomlad, nam ni bilo več treba prezimovati v bunkerjih. Skušalji smo navezati stike z ljudmi okrog Oplotnice. Radi bi izvedeli, kaj se je pravzaprav zgodilo z bataljonom. Toda dobivali smo nejasne in mnogokrat nasprotujoče si podatke. V Lukanji smo od drvarjev izvedeli, da je bila na Pohorju bitka. Povedali so nam, da so po bitki peljali Nemci v dolino mnogo mrtvih. To so bila trupla partizanov pa tudi ubitih Nemcev. Ljudi Nemci niso pustili v bližino. Trupla so prepeljali v Oplotnico, pozneje pa v Gradec.

Do dolgo ni bilo mogoče ugotoviti, če se je komu v bataljonu morda uspelo prebiti. V smeri proti Klopnemu vrhu smo namreč našli šaržer in baretko. Nekdo od naših borecev je kapo spoznal. Mislimi smo, da se je kdo iz bataljona prebil in da se skriva kje okrog Mislinja.

Čprav se je Nemcem posrečilo uničiti I. pohorski bataljon, odporniškega gibanja na Pohorju le niso zatrli. Naše število se je iz dneva v dan večalo. Dobili smo zvezo z Mariborom, od koder je prihajalo mnogo novincev. V našem

Franta Komel

bataljonu je bilo tudi mnogo Sremcev, ki se jim je posrečilo pobegniti iz nemškega taborišča.

Bataljon je že ob koncu leta 1943 prerasel v odred. Na obletnico padca I. pohorskega bataljona pa je bila na Pohorju ustanovljena že brigada: XI. udarna brigada Miloša Zidanška.

Sam sem ostal na Pohorju še do sredine 1944. leta, potem pa sem odšel drugam.

L. M.

S spominke razstave I. pohorskega bataljona (fotografija Muzeja NOB v Mariboru)

Pogovor z delegatom iz občine Maribor-Center

Kmalu VII. kongres LMJ

V dneh od 23. do 27. januarja bo v Beogradu VII. kongres LMJ. Delu kongresa bo prisostvovalo okoli 1400 delegatov iz vse Jugoslavije. Kot predstavnik občine Maribor-Center se bo kongresa udeležil Milan Slemnik, predsednik občinskega komiteja LMS. Da bi naše bralce kar najbolje seznanili s tem pomembnim dogodkom, smo ga povabili na kratek razgovor ter mu zastavili nekaj vprašanj.

Ali misliš govoriti na kongresu?

Verjetno ne, ker bo kongres plenarno zasedal in so razprave omejene.

Katerim vprašanjem bi po tvojem moral kongres posvetiti največ pozornosti?

Največ pozornosti bo moral kongres posvetiti mladini v proizvodnji ter njihovi angažiranosti pri delu.

Kaj je bilo storjenega med obema kongresoma?

Od tega kongresa si precej obetamo. Od 1957 do 1961. leta je bil uresničen družbeni plan, je bil narodni dohodek pa se je povečal za 10 %. V tem času se je zaposlilo mnogo mladih lju-

Milan Slemnik

di, kar kaže, da omogočamo pri nas mladini vključevanje v vsa področja. V tem času je bil VII. kongres ZKJ, kjer je bil sprejet program ZKJ in v njem je LM našla vsebino za svoje delo. Mladinska organizacija je v tem obdobju tudi izpolnila obljubo za izgraditev avtomobilske ceste, saj bomo zgradili letos poslednji objekt.

Ali boš kje govoril o kongresu, ko se boš vrnil?

Da, po vseh aktivnih nameravamo pripraviti obvezne razprave o delu in sklepih kongresa, tako da bo vsak mladinec seznanjen z njim.

Koliko delegatov bo iz mariborskega okraja?

Iz mariborskega okraja bo prisostvovalo delu kongresa petindvajset delegatov.

Danes mnogi govore o pokvarjenosti naše mladine, pa tudi v dnevnem časopisju večkrat zasledimo članke s to

vsebino. V zadnjem času so srednješolcem prepovedali celo obiskovanje plesov. Kaj meniš ti o tem?

dina ni nič bolj pokvarjena — kvečjemu manj kot prej. Profesorji sami priznavajo, da so oblike zabave druge kot nekoč in da zaradi tega, ker slišimo o izpadih na plesih, ne moremo tega posploševati na vse. Vsak, ki to obsoja, ne misli, da danes mladina hitreje dozori. Zdi se mi pa, da prav v Mariboru še niso našli na-

čina zdrave zabave. Z ustanovitvijo višjih šol je Maribor čisto nepripravljen sprejel velik dotok študentske mladine ter se ta zato shaja v Soči in v bifeju in tako o kakšni kulturni zabavi ne moremo govoriti. Zato ni čudno, da išče mladina ventil, kjer bi se sprostil. Potrebno pa je kritizirati zapadni vpliv na našo mladino, ker sam socialistični razvoj še ne pomeni, da bo šla mladina po tej poti, če je nihče ne usmerja v to.

J. N.

Vi Katedri - Katedra vam

Rada prebiram v Katedri sestavke o zabavi mladine, posebno o tem, kako naj organizirajo plesne prireditve, da bodo imele tudi estetsko vrednost. Zanima pa me, kaj menite o prepovedi, ki bo verjetno začela veljati na nekaterih šolah za obiskovanje mladinskih plesov.

Gimnazijka

Menimo, da takšni ukrepi vprašani ne rešujejo, ampak samo še bolj zaostrujejo.

Kateri izpiti na VAS veljajo kot pogoj za vpis v III. semester?

V. Š., Ptuj

Kot pogoj veljajo izpiti prvega semestra, geodezija oz. anatomija, osnove družbenih ved, ter dva izmed predmetov biologija, pedologija in kemija, s tem da je treba tretjega opraviti do novembra.

Slišal sem, da je v preteklem letu organiziral Odbor ZS MYZ izmenjavo delegacij z neko poljsko študentsko organizacijo. Če vest drži, katere poljske organizacije je bila to?

K. L., VEKS

izmenjavo, za katero si slišal, smo organizirali z organizacijo Rada Okregowa iz Katowic.

Lani ste Katedro prodajali tudi v mestu na principu samopostrežbe. Letos tega še ni bilo. Kako je s tem?

V. R., Studenci

Tudi letos smo poskusili s samopostrežbo, vendar s slabšim rezultatom kot lani. Ukradli so namreč tri mirize v Katedro vred. Sedaj lahko kupite Katedro v nekaterih trafikah.

Ne motite, prosim!

Doba prve brezskrbnosti je minila. Spet se srečavamo zaskrbljenih obrazov, v rokah nervozno držimo skripta in poslednjič prelistavamo knjige. Čas izpitov se bliža. Na nekaterih šolah so se že začeli prvi izpiti, na oglasnih de-

skah visijo urniki izpitnih rokov. Treba bo resno zagrabit, če naj pravočasno doštudiramo.

Čas nas ne sme presenetiti. Studentske sobe so razsvetljene. Polnoč, ena, dve... Se vedno gori luč. Kdor ima mr-

zlo sobo, študira v plašču, si ovije noge z odejo, leži v postelji ali pa študira pri prijatelju, ki ima toplo peč in dovolj kuriva.

Nič več ni lepih sobotnih večerov, popolnoma smo pozabili na ples, kino, gledališče; še za časopis, za najnovejše dnevne dogodke, za radio si komaj vzamemo čas. Če hočemo imeti brezskrbne počitnice, moramo zdaj napeti vse moči. Čudovita smučišča Pohorja, Jahorine nas vabijo — toda le takrat, ko bodo v indeksih pisane pozitivne ocene izpitov.

Vsi bruci, ki letos prvič študirajo na višjih šolah in so zdaj pred prvimi izpiti, se v zadregi spogledujejo in povprašujejo drug drugega: »Še, bojiš, te je strah...?« In odgovor je vedno enak: »Ah, seveda... To je moj prvi izpit, sploh ne vem, kako bo šlo...« Potem vidijo, da ni ta-

ko hudo. Po prvem (srečno opravljenem) izpitu se opogumijo in hočejo na mah položiti še vse ostale. Nenadoma so polni zaupanja vase, vse dokler se jim ne zatakne.

Izpit, izpit!

Ljudje, ki se tako radi pogovarjajo o študentih, bodo te mesece umolknili, ker ne bodo imeli dovolj snovi za obkrovanje. Lokali, kjer (baje) študenti tolko razgrajajo, so prazni. Po Gosposki ulici se bodo sprehajale še samo starejše gospe s cucki. Nič več ne bo zvenel vesel smeh študentov. »Eseleck« bodo okupiral mladi brezskrbni srednješolci, njihove pripombe bodo zvenele po ulici.

Nekateri nimajo možnosti, da bi študirali doma. Mraz in pomanjkanje prostora jih silita drugam. Študijski prostori (ki jih ima na žalost redkokatera

šola v Mariboru) so zasedeni.

Ne motite, prosim! — stoji — na vratih knjižnice. Tišina je pri študiju največja dragocenost. Včasih nas lahko samo droben list iz skript, ki zašumi na nasprotni mizi, zmoti pri študiju in tok misli zdrsi v drugo, manj naporno smer.

Danes, jutri, pojutrišnjem.

Vsi dnevi so v času priprav na izpite enaki. Sonce ali megla, dež ali sneg — nič nas ne sme spraviti s tira, saj sleherni študent ve, da bo imel še veliko sončnih in lepih dni, brž ko bo imel za seboj izpite, ki jih dolguje sebi in družbi.

Ivan Herga

ZIMA JE TU...

in opojna belina narave nas vabi. Za to priložnost se je treba toplo in primerno obleči. Objavljamo dva najbolj praktična in karakteristična modela letošnje zimske mode, kjer prevladujeta bela in črna barva. Oba puloverja sta grobo pletena v raglan kroju. Karakteristična poanta belega puloverja je, da ga krasi velik ovrtnik, ki se prilaga vratu. Drug model

pa je zanimiv predvsem zato, ker se kapa na eni strani podaljšuje v dolg šal in konča z velikim atraktivnim cofom. Posebnost je belo črno pletenje.

Nikar pa ne pozabite zavarovati pred mrazom in zimskim soncem svoje polti! Mažite jo z ne preveč mastno, a hranljivo kremo, ki bo vrnila vašo polti svežino in mladostni izraz.

Za vas, dekleta

Naša soba in dekorativne pregrade

Oglejte si skice in videli boste, da lahko z enostavnimi sredstvi spremenimo podobo prostora.

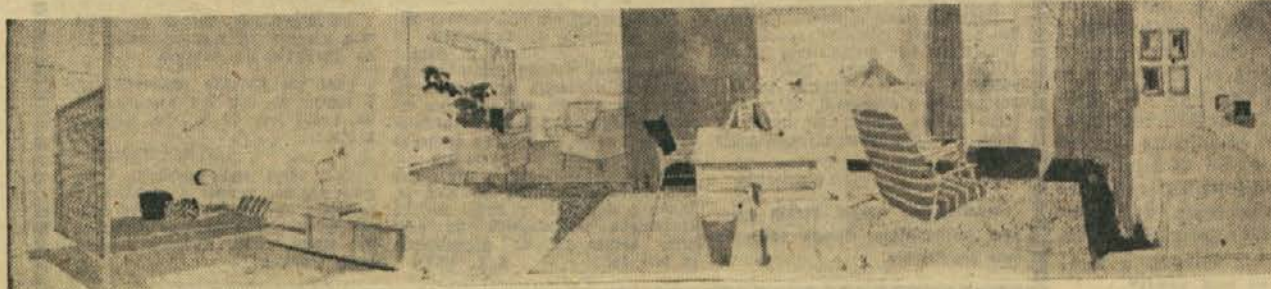
1. Zaluzija v lesenem okviru zakriva vstopajočemu pogled na posteljo in daje prostoru moderen videz. Vendar moramo paziti, da je barva zaluzije v skladu z ostalimi barvami v sobi.

2. Na tej skici vidimo posrečeno pregrado med stanovanjskim in delovnim prostorom. Pregrada je narejena iz lesa in je tapetirana z blagom ali pa s polivijnilom v primerni barvi. Na strop in v tla je pritrjena z železnimi cevmi. Taka stena deluje zelo dekorativno.

3. Zadnja skica nam kaže, kako lahko z zaveso, ki sega od stropa do tal, odvezemo prostoru izgled provizorijskega. Čez dan skrijemo posteljo za zaveso, ki deluje toplo in daje prostoru občutek udobnosti.

Boča

ZAPISI

Kako vzgajati?

Ze dalj časa se vprašujemo, zakaj so ukini mladijske glasbene koncerte in abonmajske kino predstave, ki so jih komentirali mariborski glasbeni in filmski strokovnjaki.

Vzemimo glasbene koncerte, ki so bili najbolj neposredna oblika kulturno estetske vzgoje mladih. Vsi vemo, da mladino, ki prvič sliši Beethovna, Bacha, Mozarta in druge glasbene velikane, njihova glasba ne bo ogrela. Smo pač v času, ko se veliko več piše in govori o jazzu in zabavni glasbi, kot o klasični. Zato je tudi toliko bolj potrebno mladino vzgajati v razumevanju klasične glasbe. To, kar si pridobi zaenkrat pri glasbenem pouku v osnovni šoli, je veliko premalo, da bi mlade ljudi naučilo pravilno vrednotiti glasbeno kulturno zapuščino prejšnjih stoletij. Vendar ostaja pri tem mladina, žal, večinoma prepuščena sama sebi. Vzemimo vso tisto mladino, ki bo kasneje postala naša »inteligence«. Te ne bomo videli pozneje na nobenem koncertu, če bomo že sedaj tako mačehovsko ravnali z njo. Mladega človeka ne moremo s silo pripeljati v koncertno dvorano, vse dokler njemu klasična glasba ne pomeni nič, dokler je ne bo razumel. In razumevanje bo mo dosegli edinele s pravilno glasbeno vzgojo. Velik delež take vzgoje pa lahko opravi prav komentirani koncert. In komentiranje filmske predstave? Tudi na področju filma, ki je danes še veliko bolj aktualno in moderno kulturno izrazno sredstvo, zasledimo pri vzgoji mladine velike vrzeli.

V ljubljanskem mladinskem kinu Soča imajo to lepo urejeno: pomembnejše filmske predstave so komentirane na kratek in razumljiv način.

Tudi v Mariboru je bilo nekaj časa tako, dokler ni vse skupaj zaspalo. Zato se ne smemo čuditi, če v našem mestu najslabši filmi dosegajo največji obisk. In vsaj polovico obiskovalcev kina predstavlja mladina. Kako lepo bi bilo, ko bi že nižje in srednje šole svojim učencem in dijakom oskrbele najosnovnejšo filmsko vzgojo. Ponekod so to rešili s kinoklubi, kar je vsekakor odlična oblika filmske vzgoje, toda tam, kjer tega ni — ?

V Mariboru imamo tudi visok odstotek delavske mladine. Mar nismo tudi njim dolžni posredovati filmsko izobrazbo?

Filmske literature, po kateri bi lahko segala mladina pri nas, je malo. Pa še tu je polovica skomercializirana in ne more nuditi prave filmske izobrazbe mlademu človeku. Ali se ne zavedamo vsi izredno pomembne vloge filma v našem času — ali ne vemo, da je prav film tisto sredstvo, s katerim lahko danes skoraj vse izpovemo?

Zdi se, da čutimo veliko premalo odgovornost za mladino, če zanemarjamo glasbeno in filmsko vzgojo. Zavedati bi se morali, da je treba mlademu človeku najprej posredovati znanje in razumevanje, če hočemo kasneje žetj uspehe, ki bodo vsem v zadovoljstvo in veselje. I. H.

UMETNOST ALI NE?

Mladji francoski režiser Alain Resnais utira novo pot filmskemu ustvarjanju.

S pomočjo kamere skuša snemati »notranje slike« — dogajanja v človeški duševnosti. V filmu »Hirošima, ljubezen moja« uporablja znan način, da spomin ne pozna kronološkega reda. Srečanje Eve z Japoncem oživlja najprej preteklost v odlomkih. Potem postanejo spomini tako živi, da sedanost izgine, na koncu pa prisostvujemo stapljanju preteklosti in sedanosti, ki ga često srečujemo v romanah, v filmu pa nam je novost.

V filmu »Lani v Marienbadu« je Resnais storil še nekaj drznejšega. Film je poskus, da se ponovno zgradi notranji čas, zamišljen čas, v katerem dogodki

niso časovno odrejeni: nekateri pripadajo sedanosti, drugi preteklosti. Pravzaprav je to neka vrsta notranjega filma, ki se ne prestopa odigrava v naši glavi. Tu je torej kamera, ki je prišla v naše glave. Korak naprej od Hirošime! Toda dogajanje v Hirošimi je bilo jasno, imelo je svoj pomen. Dogajanje v novem filmu pa moremo razumeti samo toliko kot in kar vidimo. Nič globljega torej! Morda tudi zato, ker se poleg časovno nedoločenih dogodkov pogosto stvarnost ne da ločiti od zamišljenega.

Resnais še vedno ni popolnoma ustvaril svoje nove poti. Ko bo (če!) izkristaliziral ta način filmskega pripovedovanja, bomo imeli trdnjša tla za diskusijo: umetnost ali ne... A. Košak

katedrin esej

Piše:
MARTIN PRAŠNICKI

Vzgoja mladine je temelj kulture

(Nadaljevanje in konec)

V šolstvu smo zadnjih nekaj let dosegli decentralizacijo. Maribor postaja torej tudi formalno visokošolsko mesto. V zvezi s tem seveda mnogi, ki jih posebej zanima kulturno vprašanje mesta ob Dravi, sedaj pričakujejo, da bo življenje postalo na mah bolj razgibano, kulturne prireditve v »samozaložbi« študentov vse pogostejše. Žal je ta pričakovanja mnogo težje uresničiti, kakor pa si jih želeli. Zavedati se moramo namreč, da tudi višje šole v Mariboru niti najmanj ne vzgajajo »kulturnikov«, temveč »strokovnjake«. Vse visokošolske ustanove, razen pedagoške akademije, so usmerjene v gospodarsko dejavnost. Kadar torej govorimo o kulturni dejavnosti v študentski organizaciji, moramo imeti pred očmi dejstvo, da so to prizadevanja posameznikov, ki jih veže na dela čisto veselj.

Zopet bi torej morali govoriti o srednji šoli, ki je sicer potrdila zrelost maturantov. Ko pa pridejo absolventi gimnazij na visoke šole, ne pokažejo primerne zrelosti. S seboj so prinesli sicer smeh in svežino, toda vse prekmalu zadržuje vse to v enoličnosti vsakodnevnega študija. Dokaz, da ti mladi ljudje niso pravilno usmerjeni, je to, da sam ne čuti potrebe po notranji zadostitvi, po napolnitvi praznine, ki jo pušča vsako fizično in umsko delo. In ko človek tako otopi, dobimo strokovnjake, ki delajo, delajo...

Nekaj dobrih lastnosti pride z dobri dijak iz srednje šole, kjer so živele dijaške kulturne skupine (MKUD, ki združuje razne sekcije). Vsekakor so to dobri organizatorji, ki bi jih pa morali opozarjati, da se njihova samostojna dejavnost začneja šele na akademski stopnji.

Razen tega pozna študentska organizacija še vrsto nalog, ki se vsakodnevno pojavljajo pri delu. V kulturi je že

tako, da moramo od časa do časa za prizadevanja početi nekaj uspehov in čutiti podporo občinstva. Študentska publika bi bila najhvaležnejša, vendar ostane večini le malo časa za to.

Kako skrbijo mariborske kulturne institucije za širjenje kulture in za zadovoljevanje duhovnih potreb pri mladini?

Sola, kot kaže, bojuje svojo veliko bitko od najnižjih do najvišjih stopenj; v njej je še vedno premalo življenja, premalo prepričanja, da bi se učenec v njej pripravil za življenje, tisto, iz katerega nastaja resničen človek in skozi premagovanje katerega neprenehoma potrjuje svoj obstanek in moč.

Mreža ljudske prosvete in kulturnih institucij mora nadomestiti praznino iz katere beži današnji mlad človek v neznanje. Prosvetni kadri pač morajo tudi poznati svojo veliko vlogo (o pomankljivosti le-teh bi bilo vredno govoriti posebej). Pa tudi razne druge ustanove, ki so neobhodno potrebne pri vzgoji mladine, bi se morale prav

kmalu pojaviti. Sem spadajo muzeji, galerije, paviljoni, mladinski domovi idr.

Jasno, dokler bodo materialna sredstva za kulturne potrebe našega mesta zajezena, ne bo mogoče kdo ve kaj napraviti iz tega, kar danes imamo. Tako študentje ne bodo brez lastne strehe (klubski prostori) še daleč mogli uresničiti svojih osnovnih nalog, ampak bodo lahko ostali le pri deklarativnih načelih:

boriti se proti mišljenju, ki smatra kulturo za privesek gospodarstva; nadoknaditi v lastnih vrstah tisto, kar so posamezniki zaradi nepopolnega sistema zamudili;

in potem začeti s študentsko kulturno dejavnostjo (pevski zbor, študentski oder, razstave amaterjev...).

Le z akcijo bo mogoče premagati mnenje, da delavskemu mestu ni potrebna visoko kvaliteta kultura. Potem bomo lahko govorili o razširjeni vlogi kulture v Mariboru, medtem ko sedaj bolj govorimo o razvoju.

• film • film • film

La Fontainova dela in film

Pred kratkim so pričeli v francoskih ateljejih snemati film z naslovom »Štiri resnice«. Film sam je sestavljen iz štirih zgodb, katerih vsebine so povzete po delih M. de la Fontaina, toda prenesene v sodanji čas. Prva zgodba, ki jo režira Luis G. Berlianga, ima naslov »Smrt in drvar«. Ker

ne more kljubovati vsem »muham« birokracije, si izbere mladi igralec mehaničnega klavirja za svojo edino rešitev — smrt. Mladega samomorilca igra Hardy Krüger.

Anna Karina in Jean Poirret, sta nosilca glavnih vlog druge zgodbe z naslovom »Krokar in li-

sica«. Kratka vsebina: mlada uradnica podiče čarom tatinskega laskača. Režiser te zgodbe je Hervé Bromberger.

René Claire je prevzel režijo tretje zgodbe, kjer sta »son« in »sona« prisiljena skupaj preživeti weekend v Parizu. Čeprav so njune težnje in nagnjenja nasprotna, ju vendarle nekateri dogodki dokončno zblizajo. V »Dveh galebih« (tak je naslov te zgodbe) sta glavna igralca Leslie Caron in Charles Aznavour.

»Zajec in želva« je naslov zadnje zgodbe, ki jo režira Aleksandro Blasetti, nosilca glavnih vlog pa sta Rossano Brazzi in Monica Vitti. Vsebina: dvoje deklet se poteguje za ljubezen istega moškega, a končno zmaga tista, ki je najbolj skromna.

Monica Vitti in Rossano Brazzi v zgodbi »Zajec in želva«

Ingmar Bergman - ČAROVNIK S SEVERA

Prizor iz zgodbe »Krokar in lisica«

Nasmeh poletne noči

SE JE ŠE SPOMINJATE?

Da, to je sedemnajstletna Donatella Turri, ki vas je prav gotovo presenetila v filmu »La dolce vita«. Igrala je mlado nepokvarjeno dekle, katere oči in nedolžen nasmeh v zadnjem kadru filma bodo ostali v spominu vsakomur, ki si je ta Fellinijev film ogledal. Donatella je postala, kot zelo nadarjena in fotogenična, ena najbolj iskanih mladih igralk Italije. Ravno kar je končala s snemanjem filma »Cuccagna«.

Vsi že dalj časa poznamo švedskega režiserja Ingmarja Bergmana, dasiravno smo videli samo tri njegove filme: »Nasmeh poletne noči«, »Pouk o ljubezni« in »Poletje z Moniko«. Značilno je da sta prva dva filma iz obdobja, ko je Bergman privlačevala samo vedrina in razposajenost; to je doba, ki so ji nadeli ime »rožnati Bergman«. Oba filma sta izredno duhovita, polna življenjskega bogatstva in neposrednosti. V to obdobje še sodita dva pri nas nepoznana filma »Zenske sanje« in »Klovnova noč«.

Isto leto, ko je nastal »Pouk o ljubezni«, je Bergman, ta »švedski čarovnik v sedmi umetnosti«, v svojem gledališču v Malmöju režiral Leharjevo opereto »Vesela vdova«. Ze iz tega zunanega podatka je razvidno, da ga je v tej dobi zanimala samo komedija. Vendar Bergmanovo mojstrstvo ni samo v poznavanju komedije,

marveč v sposobnosti, da skozi smeh zna nasuti prepolno prgišče globokih življenjskih resnic.

Nekateri Bergmanovi dobri poznavalci zatrjujejo, da je režiser vselej na strani svojih junakinj, kar pa ne drži v celoti, kajti Bergman je le eden izmed redkih režiserjev, ki odlično pozna ženski značaj in razume njeno čustvovanje in psihološke reakcije.

Bergman se tudi vedno drži načela, da noče samo prikazovati, marveč si prizadeva izpovedati nekatero svoje misli — v »Pouku o ljubezni« misli o zreli ljubezni, ki oblikuje človeka, v »Poletju z Moniko« pa razmišlja o vihravi in mladostni ljubezni.

In če zvesto sledimo njegovim mislim, naposled tudi nas prišli, da marsikaj razmislimo o sebi, kar pa je največja Bergmanova vrednota.

Ivan Herga

I. PRVENSTVO MARIBORSKIH ŠTUDENTOV V SMUČANJU

TEHNIKI NAJPRECIZNEJŠI MED VRATCI

Športna komisija pri Odboru zveze študentov MVZ je konec preteklega tedna priredila I. smučarske tekme mariborskih študentov. Tekmovanje, ki je potekalo pod pokroviteljstvom prof. Ferda Musloviča, je med študenti vzbudilo precejšnje zanimanje, saj se je na startu ob žilnici-sedežnici prijavilo kar 31 študentov in 3 študentke. Mimo njih pa se je ob 900 m dolgi progi s 24 obveznimi vratici zbralo vsaj še dvakrat toliko mladih ljubiteljev belega športa, ki so glasno bodrili svoje tovariše v borbi za najboljša mesta.

Kot je bilo pričakovati, tehniki niso imeli enakovrednih nasprotnikov. Znani alpski tekmovalci Vegrinec, Lebe in Skudnik so kot za šalo presmučali precej zahtevno progo, ki je od manj izkušenih tekmovalcev zahtevala mnogo požrtvovalnosti in iznajdljivosti. Enakovredni jim niso bili niti ne-

govem smuku v Prevaljah težje poškodoval roko. Odpeljali so ga v bolnišnico in čez nekaj dni se je vrnil z debelim mavcem na ro-

Rezultati:

MOŠKI: 1. Vegrinec 1:04,6, 2. Jože Lebe 1:07,0, 3. Skudnik (vsi VTS) 1:09,2, 4. Bukovič 1:13,2, 5. Vizjak (oba VEKS) 1:14,0, 6. Okoven (Tehnika-Ljubljana) 1:14,5, 7. Krivec (VTS) 1:14,8, 8. Doleček (KMS-Ljubljana), 9. Kanceler (VEKS) 1:18,0, 10. Žitko (Medicina-Ljubljana), 11. Purkelje 1:20,3, 12. Škerbinek 1:23,5, 13. Rubin (vsi VTS) 1:23,2, 14. Markoli (Tehnika-Ljubljana) 1:23,3, 15. Mlakar (VEKS) 1:25,6, 16. Vajgl (VAS) 1:30,1 itd.

ZENSKE: 1. Silva Vegrinec (VAS) 0:45,5, 2. Nuška Purkelje (VTS) 1:22,0, 3. Meta Vrhunc (VEKS) 1:59,6.

ki kateri znani študenti iz Ljubljane, ne, katere so pred tekmovalcem prištevati med velike favorite tega tekmovalja.

Z zlomljeno roko!

Znani mariborski smučar Jože Skudnik si je na nedavnem »Pau-

Lahka zmaga — TONE VEGRINEC

ki. Nekaj dni je žalostno gledal na Pohorje, ko pa je izvedel za študentske tekme v veleslalomu, je bilo njegove potrpežljivosti konec. Prijatelji mu še prav niso zavezali vezi na smučeh, ko je popularni Jože že drvel po pohorskih strminah.

Tisti, ki ga poznajo, so se seveda od srca nasmejali, redkejšim obiskovalcem mariborskega Pohorja pa je ob pogledu na drznega invalida zastajal dih. Pa ne za dolgo, kajti Skudnik je s priraje-

nim humorjem držal pokonci vse — tudi one, ki pred startom nika-kor niso uspeli premagati tekmovalne tremo. Nekaj časa je pogumno mahal z rdečo zastavico in pošiljal »v ogenj« svoje tovariše, potem je pod njegovim »strokovnim« vodstvom zadel priljubljena »Katarina«, potem pa je vrsta slednjic prišla tudi nanj.

Bil je tretji, samo 4 dobre sekunde za zmagovalcem! Pravijo, da kopriva tako hitro ne pozebe...

Pa še mnogo zanimivega je bilo slišati iz ust »mojstrov belega športa«. Kako je na primer »Lapič« videl zajca in tako pogumno skočil za njim, da je ostal še nekaj časa v grmovju in se na koncu ves bel ponovno prikazal prese-nečnim gledalcem. Ali pa, kako so nekateri najvnetejši tekmovalci že dan poprej »študirali« progo, ki so jo potem popolnoma spremenili, itd.

Požrtvovalni čoki

Tone Čoki z Višje tehniške šole je bil deležen priznanja posebne vrste. Proglasili so ga za najpožrtvovalnejšega tekmovalca in mu ob razglasitvi rezultatov podelili posebno diplomo. Njemu, pa tudi mnogim drugim, ki so kljub mnogim padcem pogumno prismačali skozi cilj, velja še prav posebno priznanje!

Ob zaključku lahko še zapišemo, da so prve tekme mariborskih študentov v smučanju odlično

uspele in da si študenti takšnih in podobnih tekmovalj želijo še več!

5-er

Atletiko zamenjal z matematiko

Takoj po evropskem prvenstvu v Beogradu je Stanko Loriger iz Celja obesil sprinterice na klin in se posvetil svojemu poklicu. Na celjski Srednji ekonomski šoli sedaj uči matematiko. Za kratek razgovor mu ni bilo žal casa.

Ali se res poslavljate od atletike?

— Ta vest je dokončna in nepreklicna! V štirinajstih letih sem nastopil 38-krat za jugoslovansko državno reprezentanco, 18-krat sem osvojil državno prvenstvo, kar je vsekakor rekord svoje vrste. Nastopil sem na treh olimpijadah in evropskih prvenstvih in se vedno uvrstil med finaliste teka na 110 m z ovirami. Na tej progi sem tudi 9-krat zmagal na balkanskih igrah.

Kako ste se vživeli v novo okolje?

— Sijajno! Izbral sem si poklic, ki me veseli.

Se boste vrnili »kraljici športa« kot trener?

— Zaenkrat ne! Trenutno mi je najvažnejše, da končam študij. Sicer pa se bom rad vrnil na atletske steze, seveda če me bodo potrebovali.

Tako se je končal bežen pogovor z Lorigerjem — športnikom, ki je skoraj poldrugo desetletje uspešno branil reprezentančne barve in klubske barve na vseh največjih tekmoval-

Od zmage do zmage — STANKO LORIGER

Prav zaradi tega mu tudi sedaj želimo mnogo uspeha in skoraj njo ureditve njegovih želja!

Damjan Veselak

ŠTUDENTJE SI ŽELIJO MNOGO VEĆ

PRVI DNEVI IN PRVA LETA — TOČNEJE PRVA TRI LETA — OBSTAJANJA NOVOSADSKÉ UNIVERZE SO POSVEČENA REŠEVANJU TEŽAV OKROG PREHRANE ŠTUDENTOV, IZGRADNJE STANOVANJ, ADAPTACIJE ZGRABE ZA NOVE FAKULTETE IN ZAGOTOVITVI PROFESORSKEGA KADRA. DANES, KO JE TO POVEČINI REŠENO, UGOTAVLJAMO, DA SE ŠTUDENTJE NE ZNAJO ZABAVATI, DA SO ŠTUDENTJE V KULTURNIH USTANOVAH V MESTU SAMO OBČASNI, REDKI GOSTI.

Kam? Mogoče v kino?

Reporterski sprehod skozi Novi Sad — center pokrajine, eno izmed mest, ki vedno bolj menjajo svoj lik, ki prerašča iz trga v velemesto — lahko napravi na človeka močan vtis, lahko zapusti celo mnogo vtisov, toda le eden med njimi je natančen: to mesto nima mnogo, kar bi lahko dalo mlademu človeku. Na pogosto, mimogrede zastavljeno vprašanje: kam? — je odgovor vedno isti — v kino. To seveda preseneča, marsikdo bi lahko sklepal, da mesto s preko sto tisoč prebivalci razen kina ne more nuditi ničesar več. Toda...

V Novem Sadu obstajata Ljudska univerza in Tribuna mladih, tu je stara zibelka srbskega gledališča. Skupno so torej na razpolago tri možnosti kulturnega izživljanja, kar bi naj bilo dovolj za usmerjanje mladih ljudi, če bi bila politika predavanj in predstav prilagojena tistem, kar zanima mlade ljudi.

Toda — od tega, kar je bila nekoč Tribuna mladih, je danes ostala samo legenda. Priložnostni obisk katerega od predavanj ali razprav nam odkriva, kako malo je prisotnih študentov. Atraktivni panoji, ki pozivajo k prireditvam, še ne pomenijo, da so tudi prireditve tako privlačne. Vedno več pa lahko slišimo glasov, kako je Tribuna preživela, da je izgubila svoje mesto med mladimi, da so mladi nekako vendarle prerastli njene okvire. Torej ni čudno, da študentje le redko prihajajo na predavanja in razprave, ki jih ona organizira, da večino občinstva tvorijo tisti, ki so le slišali mit o Tribuni, a ne poznajo dela.

Druga institucija je Ljudska univerza, ki ima svoje posebno občinstvo, svoj stil dela, namenjen verjetno predvsem terenskimi aktivistom. Tam tudi iščejo novih poti, toda še vedno jih ne morejo najti. Dvorana se napolni šele, ko razobesijo plakat TWIST — ALI NE OLIVER, ali kadar razpravljajo o aktualnih političnih dogodkih. Iz vrst študentov obiskujejo prireditve edino slušatelji filozofske fakultete.

Preostane nam torej še gledališče s svojo stoletno tradicijo in slovesom, ki ga uživa. Mogoče bi ga študentje obiskovali bolj pogosto, ko ne bi bilo edino v mestu, ko ne bi v njem deloval en sam ansambel, katerega kreativne možnosti poznajo do potankosti. Gledati isti ansambel leto za letom, naj bo operni ali dramski ali baletni, pomeni, da prične gledalec izgubljati vsak smisel za primerjanje, pa tudi za razvijanje gledališkega

okusa. Zanimivo je, da lahko pri gostovanjih srečamo v gledališki hiši mnogo več študentov kot običajno, pa tudi, da študentje pogosto odhajajo v beograjska gledališča.

Ze bežen pregled možnosti, ki jih nudi Novi Sad študentom, kaže, kako ozek je izbor. V svetu intenzivnih sprememb, v katerem živi študent, išče seveda sprememb tudi v kulturi, teži za tem, da bi jo spremljal v njenem razvoju, vendar na dostopen način, ki nikakor ne bi smel biti izpod ravni solidne kvalitete, predvsem pa ne bi smel biti ponavljanje ustaljenosti.

Prav zaradi takšne — nazovi — tradicije se študentje odvrtaajo od možnosti, ki jim jih v kulturi lahko nudi Novi Sad in iščejo več. Predavanja, ki jih organizirajo na Katedrah pri fakultetah — čeprav poredka — imajo mnogo več obiskovalcev, pa tudi bolj zanimiva so kot predavanja v mestu.

Kulturno izživljanje študentje v Novem Sadu zanemarjajo, morda zaradi tega, ker ni ugodnih pogojev, morda zaradi nezainteresiranosti, (to je še vedno vprašanje), kot množična možnost kulturnega izživljanja pa preostaja samo še obisk kinematografov.

Kam? Na ples?

In zopet vprašanje — kam? Odgovor je v nedeljo zvečer vedno enak — na ples. Za pet tisoč študentov in množico srednješolcev ima Novi Sad vsega nekaj prireditve, ki pa ne dosegajo niti najnižje kulturne ravni. V vsesplošni gneči se preriva in lomi tudi po sto parov. Zabava je pod vsako kritiko.

Osnovanje študentskega Kabareta naj bi vneslo nekaj spremembe v način zabave študentov. Izkazalo pa se je, da nobena kulturna zabava v njem ne more uspeti. Premajhna kapaciteta dveh prostorov Kabareta ne zadošča za vse tiste, ki bi se zvečer v njem radi zabavali. Tako o kulturni zabavi ne moremo govoriti. Sredji dima in lomljenja stolov študent lahko tako preživi nekaj ur in — po nepotrebnem trati čas.

Redkih tovariških večerov, ki se čisto končujejo z izpadi in izgredi brez opravičila, prav tako ni mogoče priznavati kot kulturno zabavo. Vendar so do določene mere vsi ti izgredi celo razumljivi, saj — kadar organizacija zabave same ni več na višini, je tudi obnašanje na njej stežka drugačno.

Tisto, kar primanjkuje Novemu Sadu, kar primanjkuje študentom, so klubi, bodisi v okviru fakultet, bodisi študentski v mestu. V zvezi s tem smo zasledili nekaj poskusov, toda za sedaj čakamo prvih rezultatov. Moralj bi pa biti

klorno skupino. Vse to dela s precej uspeha. Zbor je doslej zbral največje število članov, dosegel je tudi afirmacijo pred svojim občinstvom. Oder in folklorna skupina sta šele na začetku svojega dela, treba je počakati na njihove nastope.

znajo si organizirati svojo zabavo, to je pokazala zadnja »brucosijada«, ki je bila za vse študente prijeten dogodek, za meščane Novoga Sada pa presenečenje. Moralj bi nadalje vati delo v tej smeri, dosedanja praksa pa je pokazala, da ne ustreza.

- Tri leta obstajanja uni
- verze pomenijo mnogo j
- njenem razvoju. toda to j
- še vedno premalo, da b
- lahko rešila vse svoje te
- žave. Da pa bi lahko tudi t
- del primerno opravili, je j

V SREDIŠČU MESTA

pozitivni, kajti sicer nam ne bo težko predvideti, kam plove študentska kulturna zabava

Možnosti

Vendar smo krenili naprej. Med reporterskim sprehodom smo to lahko tudi ugotovili. Da bi se vsi dnevi ne vrstili samo med hojo na predavanja, v kino, pri plesu ali v študentski sobi, so osnovali pred letom dni študentski pevski zbor, študentski oder in fol-

Mogoče je še vedno prezgodaj, da bi govorili o možnostih za osnovanje kulturno-umetniškega društva, toda da je takšno društvo potrebno in to celo zelo potrebno, je dejstvo. Angažirati čim večje število študentov, jim dati možnost, da pokažejo svoje sposobnosti in vse tisto, kar bi hoteli in kar zmorejo — to je geslo, okoli katerega se zadnje dni sučejo živahne razprave. Studentje se znajo zabavati,

- potrebna skupna akcija štude
- dentov in študentskih fore
- mov, potrebne pa so tu
- spremembe v javnem živje
- ljenju v mestu. Mesto sva
- spreminja, preraščanje sta
- rega pa je pogojeno z no
- vimi potrebami. Zato išče
- mo mnogo novega, boljše
- da bi položaj popravili. Osre

TEKST: ZORICA DJIGURSKA
POSNETKI: PETAR LATIČ
NOVIĆ (Indek

MAGNETIZEM JAZZA

Mnogi se trudijo, da bi postavili definicijo jazza in mu tako odredili prostor v svetu človeške duševne dejavnosti oziroma človeške fizične dejavnosti — kakor pravijo drugi. Jazz je namreč za razne ljudi v različnih razdobjih posedoval diametralno nasprotno vsebino. Za nekatere je bil originalna oblika umetniškega ustvarjanja nove struje, za druge glasba zatiranih, za nekatere zopet propagandno sredstvo...

V prvih povojnih časih, ko je jazz kot epidemija razširil po kontinentih (predvsem v Ameriki), so mnogi psihiatrji skušali pojasniti, kaj je to pravzaprav: jazz. Dr. Aaron Esman je postavil osnovno teorijo, leta 1954 pa jo je izpopolnil dr. Norman M. Margolis. Njuna definicija se glasi: Jazz je v svojem bistvu glasba protestov. To dokazuje tudi s skrbno poiskanim in dokumentiranim materialom.

Nekateri menijo, da so ljubitelji jazza le ljudje, ki protestirajo proti nečemu: zavestno ali podzavestno. V Ameriki so znane tri glavne skupine pripadnikov jazza: temnopolti, intelektualci in mladina. Med njimi je tudi precej izjem. Pretežno je jazz pravzaprav glasba mladih, saj vsebuje v sebi nasprotja, ki so v skladu s psihologijo mladine. S tem ko postajajo fanatični Dristiši jazza, vedo, da je učinkovit in večinoma močan pro-

test proti staršem in okolju, ki te glasbe ne prenaša.

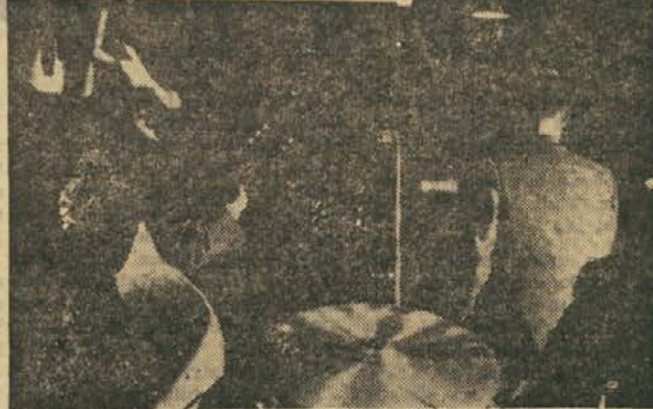
Z druge strani pa pripada jazz k skupinici somišljenikov, je pristaš vere in nasprotnik neverstva. S tem pa nam postane tudi popolnoma jasno, zakaj se ljubitelji jazza opredeljujejo navadno le za kakšno določeno dobo ali le za nekatere glasbenike. Ko postanejo njegovi fanatični oboževalci, prične tudi s pravimi borbami drug proti drugemu. Neverstvo predstavlja pretjno vernikom in obenem kviri iluzije neodvisnosti. Takšne in podobne skupine so se odlikovale (oziroma se še odlikujejo po nekaterih posebnostih, ki so bile karakteristične za njihove člane: ekscentrično oblačenje, nenavaden zunanji videz, otroško pretirano govorjenje itd. Vse to pa so delali zato, da bi pokazali ostalim, da so nekaj več in bi se kot celota čutili čim bolj varni. Vendar je bilo to tudi v zvezi s prekomernim poseganjem

po alkoholu in narkotikih, predvsem zaradi želje po begu pred publiko, z željo po čimbolj neodvisnem ustvarjanju.

Obstojajo pa še drugi pozitivni razlogi, ki pojasnjujejo privlačnost jazza. Alvin L. Kershaw, znan ameriškim televizijskim gledalcem, je bil zelo iskren, ko je dejal: »Pravi jazz je zame najboljši način spoštovanja, bolj kot pa petje takomenovanih religioznih pesmi, ki sem se jih učil v šoli. Pri poslušanju jazza postane človek izredno čuteč v celotnem delokrogu svojega bivanja. Jazz nam realistično govori o bolečini, žalosti... pomaga nam, da izrazimo in interpretiramo različnost doživetih izkušenj, pripravi nas do tega, da občutimo posamezno stvar globlje, bolj resnično...«

Potrebno je precej dela, če želimo popolnoma razumeti Shakespeara, Beethovna, Leonarda da Vincija; in podobno tudi, čeprav morda v manjši meri, je pri dobrem jazzu. Tako kot pri drugih umetnostih ima tudi proučevalec jazza veliko koristi pri proučevanju v sorazmerju z veličino napora, ki ga vloži v svoje delo.

Ena osnovnih karakteristik jazza je improvizacija, ki pa

mora biti spontana. Dober jazz glasbenik mora igrati s srcem, mora biti pošten, igrati mora z občutkom in mora s svojo glasbo tudi nekaj povedati. V nasprotnem primeru je igranje izgubljanje časa za igralca in za poslušalca. Glasba je človekovo lastno izkustvo, njegova misel in modrost. Če tega ne doživiš, ne moreš ničesar povedati s svojim instrumentom. Charlie Parker na primer pravi: »Dober jazz mora biti resnično realističen in tudi v svoji osnovi iskren.«

Ljudje so mnogokrat pod globokim, a včasih že prav čudnim vplivom jazz glasbe. Nekaterim predstavlja celo in-

direktno vprašanje življenja in smrti. Zanimivo je, da vzbuja ljubezen do jazza pri ljudeh podobne odnose.

V današnji dobi masovne proizvodnje vseh mogočih zabav je jazz še vedno ohranil še nekaj duha, toplino in lepote iz minulih časov. Pečat človeške duše mu daje tisto nepopisno toplino. A nekje globlje izraža jazz prepletene misli neke določene skupine ali poudarja ter nas morda ravno zaradi tega privlači. Saj: »Vsi vemo za trenutke razočaranja in nesreče in v skrajni liniji ni nihče med nami popolnoma svoboden.«

Priredila: Bojana Maister

Sodelovanje - skromne opore

Ustanovni občni zbor mariborskega pododbora Društva književnikov Slovenije, ki je bil 10. januarja, je mimo kratkega poročila o delu v zadnjih dveh letih razvil tudi program za prihodnje obdobje. Od petih glavnih točk so tri posvečene najrazličnejšim sodelovanjem. Predlagani so tudi novi kandidati za Društvo književnikov Slovenije.

Doslej je v Mariboru delovala sekcija Društva slovenskih književnikov, ki ima sedež v Ljubljani. Maloštevni člani društva v našem mestu so na ta način izgubljali neposreden stik z delom osrednjih organov in mnogokrat pozabljali na svojega.

Ustanovni občni zbor mariborskega pododbora DKS je terjal poročilo o delu v zadnjih dveh letih, iz katerega je bilo razvidno, da se je dejavnost mariborskih literatov razmaknila na številna področja književnosti. Izdali so lepo število romanov, povesti, nekaj dram (tudi uprizorjenih), nadalje glasbene radijske igre. Razen tega je porasla tudi prevodna dejavnost, saj je bilo precej tujih avtorjev prevajanih v tuje jezike in obratno: naši prevajalci so mnogo prevajali v slovensščino. Mariborski književniki so precej pisali tudi v domači in revije, vendar pa nimajo srednjega glasila, ki bi predstavljalo njihovo delo in ustvarjalnost širši slovenski pa tudi jugoslovanski javnosti. Delo pododbora postane tako

bolj ali manj v ožjem domačem krogu. (Zagrebski Telegram se otepa objavljati poročila posameznih mest, kar ni ravno najlepša karakteristika za ta jugoslovanski informativni literarni časopis).

V petih točkah, ki govore o delu pododbora za leto trideset, najdemo sodelovanje kar trikrat: sodelovanje v vodilno sekcijo srbskih književnikov iz Novega Sada ter književnikov iz Gradca in

Greenwicha, potem sodelovanje z Delavsko univerzo in DPD Svobodo (predavanja, pritegnitev glasbenikov, gledaliških delavcev in akcija za Umetnostni paviljon v Mariboru). Ena točka delovnega programa govori še o razvijanju književnega delovanja (diskusije in razgovori po šolah ter delovnih kolektivih), popularizacija slovenske literature doma in v tujini; v preostali točki najdemo skrb za delovne in socialne pogoje slovenskih (s posebnim poudarkom na mariborskih) književnikov. Zdi se mi, da je zlasti ta točka zelo pomembna in je pohvalno, da je prišla k nalogam pododbora. Rezultati prizadevanj bodo vidni kasneje, vendar pa brez podpore vseh odgovornih organov ne bo mogoča pozitivna re-

šitev problemov. Pododbor šteje sedaj devet članov, za sprejem v DKS pa je predlaganih še pet novih piscev.

Naloge novega pododbora so vsekakor zahtevne in bo za njihovo rešitev potrebno nekaj življenjske moči — seveda pa tudi podpore javnosti. Literarni večeri, ki popularizirajo domače književne osebnosti (katerih je bilo doslej že precej), kažejo, da so preveč konvencionalni in zlasti mladega občinstva ne privlačijo s tako silo, kot bi želeli. Zato bo nujna sprememba tudi v tej smeri. Spojitev literature in moderne glasbe z drugimi zvrstmi moderne umetnosti bo nedvomno nudila višje in pristnejše užitke mlademu človeku.

M. P.

Jacques Prevert

Pesem o dveh polžih, ki gresta na pogreb

Na pogreb mrtvega lista
Lezeta dva polža
Imata črni hiški
In črn pajčolan na rožičkih.
Tako lezeta v črnem.
Nek lep jesenski večer
Žal, ko prispeta
Je že pomlad
Listi, ki so bili mrtvi
So vsi spet oživel
In oba polža
Sta globoko razočarana
Toda tu je sonce
Sonce, ki jima reče
Izvolita izvolita
Izvolita se vsesti

Popiti vrček piva
Če vama je pivo pri sre
Peljita se, če vama ugaja
Z avtobusom do Pariza
Pelje danes zvečer
Videla bosta sončno pokrajino
A odložita črnino
Jaz sem, ki vama to pravim
Ta počrni belino
Oči in sploh popači
Pogrebne sprevo
Žalostna sta, a ne ljubka
Prezema nazaj svoje barve
Barve življenja
Tedaj vse živali
Drevesa, rastline

Začnejo peti
In pejejo na vse grlo
Resnično pesem življenja
Pesem poletja
In vse piše
In si nazdravlja
To je resnično lep večer
Lep poletni večer
In oba polža
Se vračata domov
Zelo prevzeta
Zelo vesela
Ker sta veliko pila
Nekoliko vozita barko
Toda visoko nad njima
Ju varuje luna
In jima kima.

NAMESTO POLITIČNEGA KOMENTARJA

P O T I E P U H I

Vse zaman. Ne razumete me, če vas kličem. Drugo govoricico imate.

Ce jočem, me gledate z nasmehom. Tudi jokati ne znate tako kot jaz.

Majhen ubog psiček sem. Sam in tako zapuščen na svetu. Včasih sem bil lep. Takrat sem bil srečen. Na prsih sem imel snežnobelo liso. Zdaj je umazana in mokra od dežja. Nočem biti lep. Tega seveda ne morete razumeti. Če je zelo majhen psiček žalosten, kako bi naj bil lep.

Tudi tega, kar vam bom pripovedoval, ne boste razumeli. Kaj hočete, ste pač ljudje. Sprijaznil sem se s tem.

Spominjam se. Zelo visoko trave in mame in veliko bratcev, z katerimi sem se igral. Mama nas je umivala in hranila, mi pa smo se prevračali preko kamenja v travo. Bilo je zelo lepo.

In nekega dne je prišla deklica s svetlimi očmi in se ves dan igrala z nami. Bila mi je zelo všeč in iskal sem njene dlani v travi. Potem me je vzela v naročje. Zardel sem od sramu in zadovoljstva in bil sem zelo ponosen.

Pa je spet odšla in dolgo je ni bilo. Jaz pa sem mislil nanjo vsak dan, ko sem se igral v travi in upal, morda se vrne še kdaj, deklica s svetlimi očmi in me vzame s seboj.

Bil sem dosti večji, ko je spet prišla. Ujela me je v svoje mehke dlani in me dvignila visoko k svetlim očem. Pripovedovala mi je nekaj, pa je nisem mogel razumeti. Samo gledal sem jo in poslušal.

In deklica me je vzela s seboj. Preden sem odšel, mi je mama umila obraz in mi žalostno šepetala na uho. Takrat sem prvič zajokal od neznanega strahu. Da moram biti dober psiček, mi je še dejala mama, kajti ljudje zahtevajo pokornost.

Pri deklici je bilo lepo. Imel sem veliko blazino in cunjo, s katero sem se lahko igral, in žogo in leseno palico. Vse to je bilo samo moje. Zoga je bila zelo velika in prenašal sem jo s težavo. Takrat se je deklica smejala od srca in dejala, da sem zelo ljubeč, zelo majhen in zelo neumen psiček. Jaz pa sem hotel biti vse kaj drugega. Toda rad sem jo imel, kadar se je smejala, ker drugače ni bila vesela. Včasih se ni zmenila zame, igrače mi potem niso bile zanimive. Lege sem k njenim nogam in bil čisto miren, da je ne bi motil. Potem je segla z roko v mojo glavo, jaz pa sem vzdihnil od tesnobe, ki je prihajala od nje.

Rada mi je pripovedovala in počasi sem se navadil razbirati melodijo njenega glasu. Govorila mi je o jezuru in vodi in soncu in o tem, da bom nekoč zelo velik in pameten in takrat me bo vzela s seboj v pravljico dreves in ptičev. Pripovedovala mi je tudi o snegu in o tem, da bom doblil mehko rdečo ovratnico, kadar bom odšel z njo. Bil sem zelo nestrpen.

Deklica je bila tudi velikokrat huda name, kadar sem počenjal stvari, ki jih ne bi smel. Preproge v sobi so bile nadvse mikavne, a bile so prepovedane in pravtako copati in še veliko, veliko stvari. Od začetka se sploh nisem znašel. Moral sem nepremično ležati na blazini in takrat je deklica dejala, da sem zelo grd in neumen in da me sploh ne mara več. Pa ji tega nisem mogel odpuščati, čeprav ji nisem verjel.

Bil sem tudi zelo ponosen na svojo lepoto. Deklica je dejala, da imam najlepša ušesa, zato sem postal domišljjav. Imel sem svojo krtačo in deklica me je česala ves dan, da bi se svilnato svetil. Kadar je sijalo sonce, je imelo moje telo zlate odseve. Na to sem bil posebno ponosen.

Ko me je deklica prvič vzela s seboj med drevesa, je bila zemlja prekrita z listnato preprogo. Lovila sva se med drevesi, spoznal sem tudi druge pse, kar me je zelo zabavalo, deklica pa je bila huda, če sem se oddaljil od nje. Zelo se je bala zame. Kajti niso vsi psi prijazni. Veste, to je tako kot pri ljudeh. Zdaj vem.

Potem sem odhajal z njo vsak dan. Listja je bilo vse več. Kadar je deževalo, nisem maral iz hiše in vsi so se mi smejali. Dejali so, da sem prav imeniten pes. Pri vsem tem pa resnično samo mokrote nisem prenašal, ker me je zeblo in je bilo zunaj vse blatno. Ali ni čudno? Zdaj mi je to vseeno.

Nekega dne potem je bilo vse prekrito z belino. Deklica mi je povedala, da je to sneg. Sneg je zelo mrzel, zato sem bil sprva previden. Žal mi je bilo tudi za mehkim listjem, ki je tako prijetno šumelo, kadar sem tekal po njem. Toda sneg ima tudi veliko prednost. Predvsem je bel, zato se ne moreš umazati. Zelo hitro sem se navadil nanj in počasi mi je postal celo ljubši od listja.

Z deklico sva odhajala v mraku. Skozj zastrita drevesa so sijale svetilke in ribnik je bil ogrnjen v skrivnostno modrino odsevov. Lovil sem sence padajočih snežink pod drevesi in deklica se je smejala, kadar je zadela moja ušesa s prščo belino. Še nikoli ni bila videti srečnejša. Jaz pa sem

imel strašno rad njen smeh. Vračala sva se vsa utrujena in polna tihe skrivnosti, ki je bila samo najina. Bila je to skrivnost tišine in biserov z dreves in skrivnost molčečega jezera modrine.

Potem so nenadoma prišli dnevi dolgočasje. Deklica je odhajala sama z doma zgodaj zjutraj in me puščala samega. Bil sem zelo zapuščen in žalosten. In tudi ona se ni več tako rada smejala. Nikoli mi ni pripovedovala, kam odhaja. Popoldne me je še jemala s seboj, a vse je polagoma izgubljalo svoj čar. Pa sam nisem vedel zakaj. Tudi sneg je postajal vse bolj umazan, drevesa pa revna.

Tistega poslednjega večera se ne spominjam rad. Deklica še ni bila nikoli tako nežna z menoj. Bil sem ves zaspan, zato sem dremal v njenem naročju in oblizoval solze, ki so ji kapljale iz svetlih oči naravnost na moj obraz. Nisem vedel poprej, da so solze slane in presenečen sem jih oblizoval. Deklica se je smejala in jokala. Nisem vedel zakaj, a bilo me je strah. Kakor takrat, ko sem se poslavljaj od mame. Pripovedovala mi je, da bom hodil na lov in lovil fazane z barvastim perjem. Že takrat jih nisem maral, ker jih nisem poznal in ker je bila deklica zaradi njih žalostna. Zatrjevala mi je, da sem strašno ljubeč psiček in da sem postal pameten, zato ji ni tako težko, ker ve, da me imajo ljudje radi. Nisem maral drugih ljudi. Hotel sem biti samo njen psiček. Pa ji nisem znal tega prav povedati. Vsega emotivnega me je položila na blazino in ugasnila luč. Včasih je bila zares čudna deklica in nisem je mogel razumeti. Zakaj me je le prosila oproščenja, saj je bila vedno tako dobra z menoj. Bil sem zelo v skrbeh zaradi nje.

Naslednje popoldne nisva šla na sprehod in sploh se je deklica malo menila zame. In bil sem zelo razočaran. Potem je pozvonilo. Prišel je mož z visoko kapo in me prijazno ogledoval. To mi sploh ni bilo všeč, a deklica je hotela, da se naj lepo vedem in ustregel sem ji.

Kaj bi vam še naprej pripovedoval. Mož z visoko kapo me je vzela s seboj, medtem ko je deklica za trenutek odšla iz sobe. Branil sem se in kričal na pomoč, a bil je zelo močan. Vgriznil sem ga v roko, a nič mi ni pomagalo. Peljala sva se daleč. Vso pot se nisem menil zanj. Le na deklico sem mislil in na to, kaj sem ji storil. Zelo sem bil razočaran nad njo in silit sem se, da ne bi več mislil nanjo. Pa ni šlo.

Potem sem se spomnil zadnjega večera. Deklica ni bila kriva. Ni me hotela dati, zato

andrej brvar

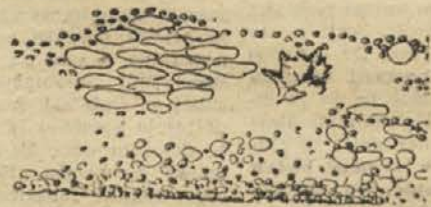
rojen 1945, dijak II. gimn., piše pesmi in črtice. Njegove pesmi so zelo razgibane in plastične.

● Kaj se ti zdi, da je za pesem najvažnejše?

— Življenje. V pesmi mora biti čimveč čustva, ki je pravzaprav neka oblika življenja.

● Misliš, da je za razvoj mladih pesnikov dovolj poskrbljeno?

— Mladi lahko objavljamo v glavnem samo v šolskih glasilih. Če ena pesem, objavljena v resni reviji, bi nam prinesla spodbudo. Včasih bi rad slišal tudi kakšno kritiko svojih pesmi.

Skoz dimnik sem dol v peč spet vetrovi se lovijo; spet na oknu zimske rože kot v pravljici cvetijo.

Rekla si, da boš prišla, ko rahlo se stemni. Na mizi čaka čaj za dva — a iz njega davno se že ne kadi.

★

Gola drevesa počivajo na soncu, ki leze za grič; čolni na obali samevajo; v dalji nekdo kliče.

Miren in tih ribnik počiva ob strmem pobočju; miren in tih, kot da nikoli ni pestoval čolnov v svojem naročju.

Ne! Ne bom ti čistih ustec mazal in hlinil ti ljubezenskih priznanj; ne bom le v svojo zabavo oropal te dekliskih sanj.

Sanjaj še o svojem princu iz šolskih zguljenih klopi, ker, ko pravi princ prišel bo, ti zvabil solze bo v oči.

Zato ne želi si poljubov; ne trepetaj od treme kot v razredu, ko v modrikastem jesenskem mraku stopava sama po drevoredu.

je jokala. Vsega je kriv on. In sovražil sem ga iz vsega srca.

Nisem hotel ostati pri njem, čeprav je imel veliko hišo in vrt okoli nje me je spominjal na mamo in otroštvo. Vse skupaj ni bilo vredno. Mislil sem na deklico.

Tako sem pobegnil nekega večera. Sredi ceste sem in vam vse to pripovedujem. Povejte mi, prosim, katera pot je

prava. Rad bi našel spet svojo deklico s svetlimi očmi. Saj me ni hotela dati. Ne verjemite tega. Bil sem vendar čisto njen psiček, to mi je povedala nešteto krat. In jokala je, ko sem odhajal. Če jo poznate, povejte ji prosim, da jo iščem.

Vse zaman. Ne razumete me, če vas kličem. Drugo govoricico imate.

ŽE PRIHODNJE LETO

umetniški paviljon

Potreba po ustanovitvi Umetniškega paviljona v Mariboru se kaže že nekaj let in čedalje močneje dokazuje svojo upravičenost. Umetnostna galerija zaradi svojstvene usmerjenosti (poudarek na zbiranju umetniških stvaritev mariborskega rajona, priprava stalnih zbirk in razstav) ne more odpreti

vrat vsem novim in mladim razstavljalcem, če jih pa odpre, gre to na račun stalne zbirke, ki jo je treba prestavljati in se zato kvira. Umetnostni paviljon bo imel predvsem nalogo, da podpre mlade talentirane umetnike, da omogoča razstave ustvarjalcev mednarodnega slovesa in pred-

vsem nudi občinstvu čimpristnejši stik z likovno umetnostjo. V njem naj bi občinstvo našlo nekaj prepotrebniš vzgojnih osnov.

Mariborska pododborna Društva slovenskih likovnih umetnikov (DSLJU) in Društva likovnih umetnikov uporabne umetnosti Slovenije (DLUUS) ter Društva arhitektov Maribor (DAM), so začeli v letu 1961 z realizacijo načrtov. Idejni projekt je že izdelan, lokacija izbrana, potrebna bo le še podpora oblastnih organov.

Projekt za paviljon sta izdelala mariborska arhitektka brata Koemut, osnutek za notranjo opremo pa akademski arhitekt Mirko Zdovec. Zelo simpatično je dejstvo, da so svoje delo opravili brezplačno. V tem se vidi, koliko iskrene želje je v njih, da bi naše mesto dobilo svoj paviljon. Tudi pododbor DSLJU v Mariboru bo prodal v ta namen nekaj slik svojih članov. Celotne stroške gradnje so tako znižali za okrog 10 odstotkov.

Novi paviljon bo stal ob Tyrševi ulici nad drogerijo. Prva etapa izgradnje bo obsegala nekaj najnujnejših prostorov: v prtiličju bodo prostori za razstave in prodajo, in bodo privabljali širše občinstvo. V prvem nadstropju bodo stalnejši in večji razstavniki prostori s površino 270 kvadratnih metrov, upravni prostori ter klubski prostori treh ustanovljenih društev. To bo tudi novo likovno žarišče v našem mestu.

Pozneje, ko bo v bližini še nova gledališka hiša, bo paviljon dograjen v drugi etapi in tako razširjen.

Peščici ljudi, ki z velikim navdušenjem vlaga svoje delo za novo kulturno pridobitev, gre prijazna hvala.

Da le ne bi bilo to zadnje dejanje!

M. P.

S KNJIŽNE POLICE

Zadnji mesec je Založba Obzorja obogatila našo prevodno književnost z dvema biseroma iz svetovne literature, in sicer s Pastoralno simfonijo Andréa Gida in Puškinovim Jevgenijem Onjeginom, ki ga je pred 53. leti prvič prevedel že Ivan Prijatelj. Oba preveda je oskrbel Rado Bordon.

Pastoralna simfonija je eno izmed najlepših del Nobelovega nagrajenca Andréa Gida. Z globokim poznavanjem ženske duše nam pisatelj prikazuje slepo, moralno čisto žensko Gertrude in njeno tragedijo, ko spregleda. Vse dejanje je postavljeno v ledeno religiozno vzdušje.

Evgenij Onjegin — roman v verzih — je osrednje Puškinovo delo, ki ga je pisal več kot sedem let. Zdaj ga je z izrednim poslušom za Puškinov jezik na novo prevedel ter s spremno besedo in pojasnili opremil Rado Bordon.

Tudi koprška založba Lipa je prispevala dva preveda: Birmingham — Mladi gospod Keefe in Lawrence — Ljubimec Lady Chatterley. Prva knjiga je delo mladega ameriškega književnika, ki si v tem romanu prizadeva pokazati prazno življenje bogate ameriške mladine, vendar se avtor ni povzpел do družbene kritike, marveč je ostal na površini opisovanja dogodkov.

Ljubimec Lady Chatterley je povsem drugačno delo. Tu avtor z veliko prizadevnostjo kaže višjo, zamirajočo angleško družbo, vzporedno z njo pa pokaže zdravo in elementarno moč preprostega ljudstva. Na vsak način je tudi ta knjiga lep prispevek v naši prevodni književnosti.

I. H.

JACQUES PREVERT:

PATER NOSTER

Oče naš, ki si v nebesih
 Tam ostani
 In mi bomo na zemlji ostali
 Ki je včasih tako lepa
 S skrivnostmi New Yorka
 S skrivnostmi Pariza
 Ki veljajo več kot skrivnost svete Trojice
 Z malim kanalom Oureq
 Z velikim kitajskim zidom
 Z obalo v Melaixu
 S cambraiskimi norostmi
 S Tihim oceanom
 In z dvema bazenom v Tuileriah
 Z njenimi pridnimi otroci in z lumpi
 Z vsemi čudeži zemlje
 Ki so tu
 Ki so čisto preprosto tu, na zemlji
 Podarjene vsakomur
 Razstreseni
 In se sami čudijo, da so tako čudoviti
 In se ne drznejo tega priznati
 Kot ljubke goče deklice, ki si ne upa pokazati
 S strahotnimi nesrečami sveta
 ki so legion
 S funkcionarji
 Z legionarji
 Z gospodarji tega sveta
 Gospodarji s svojimi svečeniški, pomočniki, in izdajalci
 z letnimi časi
 z leti
 z množico ljubkih deklet in nadležnih patronov
 s slamo beže, ki trohni v jeklenih ceveh
 kanonov.

Prev.: Franček Rudolf

Salzburški festival 1963 SALZBURG

Od 26. julija do 31. avgusta se odvijajo vsako leto tradicionalne salzburške letne igre, ali festival, posvečen spominu velikega skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta.

Pred dvema leti je Avstrijecem uspelo, da so z otvoritvijo nove festivalske dvorane in burno polemiko, ki se je razvila okrog njene funkcionalnosti, predvsem akustike, še bolj seznanili ves svet z delovanjem festivala. V vrsti večjih ali manjših, bolj ali manj uspešnih festivalov, v Evropi (med pomembnejše sodijo tudi Dubrovniške letne igre) zavzema Salzburški festival vodilno vlogo. Levji delež pri tem uspehu ima prav gotovo učinkovita reklama, za katero so Avstrijci pravi strokovnjaki. Spomnimo se samo škandalov, ki sta jih skupno prirejela festivalska uprava in slavni dirigent, bivši direktor festivala, Herbert von Karajan. Velika privlačnost za turiste vseh narodnosti pa pomeni množica znanih ansamblov in umetnikov solistov, ki se zvrstijo v festivalskem času na odru.

Zamisli Salzburškega festivala ali Mozartovega festivala sega v polovico 19. stoletja. Prvih nekaj poskusov je doživelo neuspeh, šele po prvi svetovni vojni je dobil festival v Salzburgu domovinsko pravico. Pogoji za kar

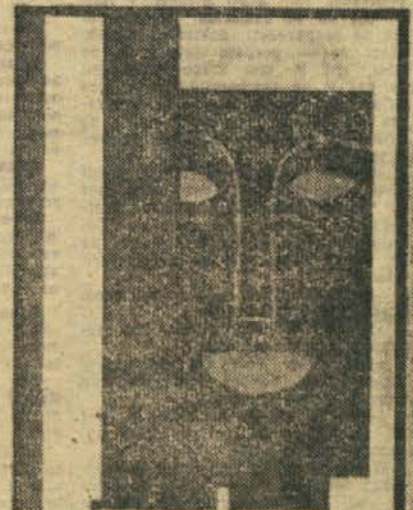
največji razevet pa so mu bili dani šele 1960, z otvoritvijo najsodobnejše opremljene festivalske dvorane.

V dvorani je prostora za okrog 2200 obiskovalcev, ima pa klasično obliko amfiteatra. Na stropu je vzdanih okrog 250 zvočnikov, ki služijo za prenašanje zvoka iz notranosti odra; ne pa toliko za ojačanje glasov glavnih oseb na odru. Okusno opremljeni foyerji dajejo novim festivalskim prostorom še posebno razkošen in svečan videz.

Za letošnjo sezono imejo v načrtu sledeče uprizoritve: Christoph Willibald Gluck: IFIGENIJA NA AVLIDI, Wolfgang Amadeus Mozart: COSI FAN TUTTE, BEG IZ SERAJA, FIGAROVA SVADBA in CAROSTRELEC, Richard Strauss: KAVALIR Z ROŽO, Giuseppe Verdi: TRUBADUR. Od dram bodo obiskovalci lahko videli Johanna Wolfganga Goetheja: FAUST in Huga von Hofmannsthal: SLEBERNIK.

Na sporedu bodo tudi tri baletne predstave in deset filharmoničnih koncertov, šest večerov poezije, trije solistični koncerti, pet Mozartovih matinej, sedem serenad, maša v C-molu in koncert Strassbourškega cerkvenega zbora.

-iv

zemlja pleše...

- Proti koncu decembra je Svet za pro-
- sveto ObLO Maribor-Center organiziral
- sestanek ravnateljev mariborskih sred-
- njih šol. Sestanka so se udeležili še
- predsedniki šolskih komitejev LMS.
- Glavna tema: mladinski plesi!

S predsednikom ObK LMS Maribor-Center Milanom Slemenikom sem govoril po telefonu: »O čem vse ste razpravljali in kaj ste sklenili na tem sestanku?«

»Vsaka šola naj bi imela svoje lastne plesne, predvsem za četrte in tretje letnike.«

»Samo osmošolcem je dovoljen obisk mladinskih plesov. Ugotovili so namreč, da je mladina zelo podivjana in da nenehno prihaja do izgredov. Da pa do tega prav gotovo ne bi prihajalo, če bi bilo vzdušje na plesih primerno.«

»Ali je ples, ki ga prireja košarski klub Branik v Hali C, mladinski ples?«

»Ni. Vendar bi osmošolcem dovolilo, da ga obiskujejo, ker pač ni drugega, in — dokler ne bo drugega.«

»Kako pa ples v Unionski dvorani?«

»O tem nisimo govorili.«

»Ali ste vsi člani komiteja temu nasprotovali?«

»Smo. Nekateri udeleženci tega sestanka pa imajo zelo toga mišljenja o mladinskih plesih.«

Na OK LMS sem povprašal, zakaj sami ne organizirajo plesov. Tone Burman, tehn. sek.: »O tem smo že mnogo razpravljali, zaključili pa še nič konkretnega. Plesje smo poizkušali organizirati, vendar nisimo dobili dvorane. Dvorana v domu ILA je prevečkrat zasedena.«

Plesi vsekakor morajo biti. Vendar morajo biti tako organizirani, kot se spodobi. Zdi se mi, da je bilo precejšnja leta več mladinskih plesov, internih plesih po šolah? Tam se srečujejo le dijaki enega samega zavoda. Sicer pa — na kolikih šolah pa imajo primerne prostore?«

Ludvik Simončič, plesni mojster:

»Ples pride za mladino v poštev že od prvega razreda osnovne šole naprej. Marsikje v inozemstvu tudi res začnejo s plesnimi vajami tako zgodaj, ali vsaj zelo zgodaj. Mladincu, ki bi tam začel šele z osemnajstim leti obiskovati plesne vaje, bi prav gotovo bilo sila nerodno.«

Kakovosten in dostojen ples ima izreden vzgojni pomen. Če se fantje in dekleta že kot otroci ali vsaj v zgodnji mladosti navadijo na drugi spol se pozneje mnogo lažje vključijo v normalno erotično življenje. Mlad človek pride na plesu v družbo, kar je zanj silno važno. Mlad človek sploh ne sme biti izoliran od družbe.«

Riko Vračko, bivši predsednik komiteja LMS na TSS, član občinskega sveta za prosveto, mi je o tem sestanku povedal sledeče: »Nekateri so predvsem zelo proti plesom v Hali C, češ da ne moremo. Ne moremo jih pa prepovedati, dokler ni drugih. Sicer pa — poznam Hala C in ne vem, kaj bi tam lahko spremenili in kaj bi se spremenilo, če bi ples prišel pod drugo firmo. Ni programa. Pa kaj to! Tja mladi ljudje ne prihajajo poslušati programa, temveč plesat.«

Sklenili so, da bi v Hali C smeli samo četrtošolci pa še ti samo, ker ni »pravih« mladinskih plesov. Tretješolci bi smeli samo na plesne tečaje. Prvo- in drugošolci pa niti na te ne! Z vsem tem se nisem strinjal.«

»Kakšna stališča so zastopali predstavniki srednješolcev?«

»Mislim da so bili na tem sestanku vse preveč tiho.«

»Saj, hišni redi šol so precej strogi. Toda kolikor vem jih niso tako dosledno izvajali.«

»Zdaj je videti, da bodo to, kar so sklenili, tudi izvajali. Vsaj namen je tak.«

O tem sestanku sem slišal še marsikaj. Med ostalim so prišla na svetlo tudi tak konzervativna mnenja, naj bi gonili dijake, ki bi se pregrešili proti horji legalis domov s

policojo in da bi srednješolcem sploh prepovedali obiskovanje plesov.

Boča, naša urednica rubrike »Za vas, dekleta«: »Kam pa lahko sploh greš, dokler si gimnazijec. Ko sem še jaz hodila v gimnazijo, sem ves teden pričakovala soboto. Tedaj sem vsaj prišla v družbo in doživela kaj novega in veselega. In če bi vzeli srednješolcem ples? Kaj bi jim še ostalo sicer kot pohajanje po lokalih?«

S profesorico Ambrožovo z II. gimnazije sem se slučajno srečal po literarno-glasbenem večeru dijakov njihove gimnazije. Vprašal sem jo, zakaj na njihovi šoli ni več plesov.

»Nateplo se je vse preveč različnih tipov. Mnogo pretepačev, mnogo pijanih. Saj smo skušali paziti pri vstopu, vendar človeka ni mogoče vedno presoditi po obrazu. Prihajalo je do pretepačev. Dežurna sta bila dva profesorja, vendar ne pričakujte, da bi metala ven mišičaste pretepače? Ključek smo ljudsko milico. Toda kakšen smisel ima ples, ki ga je potrebno siražiti z milicniki?«

Mnogokrat smo bili na robu izgube. Posamezniki so delali škodo — kradli plašče, za katere smo potem mi plačevali odškodnino.

Seveda, velika večina mladine se je obnašala spodobno. Zal mi je za nje, toda s plesi pod takšnimi okoliščinami nisimo mogli nadaljevati.

In kako je z nižješolci? Mamice so mnogokrat prihajale in me spraševale: »Kdaj pri vas konča ples?« — »Ob devetih.« »Kako pa to, da je moja hčerka prišla domov šele ob enajstih?« — »Da, kako pa naj mi pazimo na vse deklice?«

Zalostno je, da večina mladih, ki bi se hoteli kulturno zabavati, ne more vplivati na tiste posameznike, ki razgrajajo. Zal se mnogokrat dožaja celo obratno, da ostali pridejo pod njihov vpliv.

Vidite, nedavno tega pa smo imeli interni ples. Vzdušje je bilo odlično, nikakih prestopkov. Vse kaj drugega kot tisto preje!«

»Že res, pretepači, nižješolke — vse to so težave. Toda ta ples je bil preje le odprt širšemu krogu mladine. Mlad ljudje pač morajo imeti nekaj zabave, sicer bodo priritali hausbale.«

»Naj, To je tedaj zadeva staršev. Sama sem bila na nekaj domačih zabavah. Bile so prav prijetne in spodobne. Seveda, včasih se izrodijo v vse kaj drugega...«

Četrtošolci s I. gimnazije: »Plesi? Hodim v Hala C. Tam mi je všeč. Najprej nam je razredničarka rekla, da mora veljati hora legalis. Pozneje so dovolili tretje- in četrtošolcem hoditi na ples.«

»Ali si bil kdaj v Unionski?«

»Dvakrat. O teh plesih pa sem marsikaj slišal.«

Dijak TSS: »Da bi nas ne pustili na ples? Neumnost! Saj nas je osemsto fantov! Plesov na šoli pa nimamo. Internih bi pri nas tako ne mogli imeti, plesov odprtih za vse pa ne dovolijo.«

Dijak z učiteljskega: »Hodim na ples. Nič nisem slišal, da bi nam kaj prepovedali.«

Ravnatelj II. gimnazije: »Tretje- in četrtošolcem dovoljujemo obiskovati ples v Hali C. Tako smo tudi sklenili na tistem sestanku. Imamo pa tudi interne ples.«

Nekaj četrtošolcev z II. gimnazije: »Res? Dovoljeno je? Nam pa je razredničarka rekla, da ne smemo v Hala C. Hišni red to prepoveduje.«

Dva tretješolca z iste šole (popoldanski razred): »Nič nisva slišala, da bi ne smeli na ples. Sploh nam o plesih nihče nič ni rekel.«

Slišal sem, da je na internem plesu TSS v Rušah vzgojiteljica poklicala k sebi vsako deklico, ki je dvakrat zaporedoma plesala z istim fantom in ji pojasnila, da tega ne sme. To je po njenem namreč nemoralno.

Dopisnica z ESS je sporočila:

Dijaška skupnost ESS je organizirala v šolski telovadnici plesni tečaj. Predsednica dijaške skupnosti se je obrnila na vodstvo TSS, da bi jim »posodili« fante. Tam so ta predlog z navdušenjem sprejeli, vendar se je zgodilo, ko so v soboto prvič imeli tečaj, da fantov še zdaleč ni bilo dovolj. Menda se v zgodovini plesa še ni zgodilo, da bi bilo toliko več deklet kot fantov.

Dopisnik s srednje medicinske:

»Ker imamo zjutraj prakso in ne smemo biti utrujeni, ne moremo obiskovati plesov, zato priradimo vsak teden svoj popoldanski ples v Strossmayerjevi učilnici. Mislim, da bi se tudi dijaki drugih šol lahko podobno znašli.« (Marsikje so se že.)

Ravnatelj ESS, Janez Matarič:

»Svojim dijakom ne dovolim, da bi obiskovali ples. Ne bom dajal izjav o tem, zakaj ne in kaj mislim o plesih. O tem sem že mnogokrat povedal, kaj mislim.«

In še to: Naši dijaki na letni konferenci sploh niso govorili o ničemer drugem, kot o plesih.«

(Kljub prepovedi pa je v Hali C mnogo dijakov z ekonomske, Eden med njimi me je brozil, naj tega ne omenjam, vendar se mi je zdelo, da mu ne smem ustrašiti.)

KAKO JE V HALI C?

Tja hodim redno. Nikoli še nisem opazil česa neprimernega. Predsednika košarskega kluba Branik Anžona Grudna sem našel v prostorčku za orkestrom. »Najbolje b' bilo, če bi ravnatelj in profesorji sami prišli pogledat kako je. Pijanih in neprimerno obledenih ne pustimo v dvorano. Nikakih izgredov n'مامو. Če kdo razgraja, ga vržemo ven in potem nima več vstopa. Zadnjič pa se je nekdo, ki smo ga tako odstranili, prišel opravičiti, nakar smo mu zopet dovolili vstop in je zdaj mičen. Na predvsem komercialno plat — kot je bilo to pri mišičastih plesih, očitajmo, saj je vedno šlo zato, da bi nekdo dobil denar — ne gledamo. Če bi šli s tega stališča, bi pustili v dvorano kogarkoli. Lahko bi točili alkoholne pijače in ivorano bi lahko le na pol kurili. (Kurjava namreč predstavlja največje stroške). Pri garderobi imamo red. Naše načelo: na eno garderobenko ne sme priti več kot 50 plescev. Tako smo preprečili kraje. Razen tega — ali ni vzgajno, če si lahko garderoberke, ki so vse iz vrst mladine, nekaj zaslužijo?«

Naši odborniki so pretežno starejši, resni ljudje. Vedno sta vsaj po dva tu, in sicer do konca. Če bi bili za to dejavnost plačani, bi imeli izgubo. To smo zdaj tako skoraj imeli. (Stroški so pozimi večji.) Nismo pa hoteli pustiti na cedilu mladine, ki nas je obiskovala poleti.

Imamo trenutno najboljši zabavni orkester v Mariboru. Tudi najboljši pevce popevke. Skušali bomo uvesti kratek program, sicer pa nekoga, ki bi ga vodil. Mladina se obnaša kulturno. Vsi, ki bi hoteli razgrajati, se tako izgube v množici.

Kaj vse govore o nas? Mnogi so nam nevoščljivi. Športni klubi, razni zabavni orkestri. Mogoče tudi gostinci saj smo morda tretjino naših obiskovalcev iztrgali lokalom.

Za mlajše, drugo- in tretješolce, naš ples ni najboljši primeren. Lahko bi pa za njih organizirali poseben ples v nedeljo popoldan, če bi le vedeli kakšen bo odziv in kaj bi k temu rekli ravnatelj šol.

Ervin Steier poje v hali C poleg Lidije Kodrič in Vlada Bezjaka. S publiko je zadovoljna. Ne spominja se nikakih izgredov.

»Nemoralnega obnašanja res ni pri nas. Pozimi je mladina sploh ne more sestajati kje drugje, kot v hali C. Bolje pa je vsekakor, da se shajajo tukaj kot na hausbahih.«

»Ali meniš, da bi bilo prezgodaj, če mladi začno hoditi na ples s petnajstim ali šestnajstim leti?«

»Ni, v hali C je pač toliko težje, ker so naši obiskovalci v glavnem le starejši.«

Ludvik Simončič, ki ima s plesi opraviti kot malokdo, mi je povedal še tole: »Blivšo plesa — to je po-

HALA C

Profesor:

Zakaj na vsak način siliš v to pokvarjeno halo C? Pojdi raje domov pa napravi hausbal, tam boš vsaj pod kontrolo staršev!

vezovanje kretanj z ritmom. Naša mladina pleše premenokrat nepravilno. Velika razlika je med temi, ki so obiskovali plesno šolo, in tistimi, ki je niso.

Mladini le treba omogočiti kakovosten ples, če je le možno, s strokovnim nadzorom. Program naj bo vendar kratek, zabaven in zanimiv.

Plesa v hali C nisem videl, zato ne morem ničesar reči. Mislim pa, da je napačno prepovedati mladini ples. Nasprotno, plesje jim je treba omogočiti, pač pa poskrbeti, da bodo čimbolj kakovostni.«

Obetajo nam dosledno izvajanje »hore legalis« (ob 8. uri). Omejiti hočejo obiskovanje plesov, noveletne zabave so bile v popoldanskih urah, le tu in tam so pustili, da so se zavlekle. Zakaj vse to? Ker smo pokvarjeni. Ker ne smemo dobiti priložnosti, da bi počeli nemoralnosti. Res je sicer, da se teh določb ve-

do ne držijo tako strogo. Toda, če so sklenili, da se jih bodo? Ali bo sumljiv že vsak četrtošolci, ki bo šel v halo C — o tretješolcih ne govorim.

Nekateri nikakor počejo razumeti, da danes nismo več v časih Marije Terezije. Od mladine danes mnogo zahtevamo. Da je družbeno aktivna. Da sama čimveč rešuje svoje probleme. Nešteto krat se vprašujemo: Kaj je naredila mladina za to, da bi to in ono bilo drugače? Nočejo pa ji zapupati niti toliko, da bi ji pustili plesne, te redke priložnosti, da se mladi ljudje razvedrilo in pogovorilo med seboj. Dobro — pokvarjeni smo, nemogoči smo, strahljivi nas je treba. Toda ali po takem mišljenju niso potem tudi razredne skupnosti in mladinske ure utopija?

To stvar je na vsak način treba urediti!

Franček Rudolf

Dopisniki - Dopisniki - Dopisniki - Dopisniki -

Delovna konferenca LMS na I. gimnaziji

Okrog 80 delegatov se je zbralo na delovni konferenci mladinske organizacije na I. gimnaziji. Kritično smo pregledali delo v LMS, šolski skupnosti, počitniški zvezi, MKUD, klubu OZN in športnem društvu »Olympije«.

Ugotovili smo, da nismo dosegli tistega uspeha, ki bi ga morali. Od vseh dejavnosti je bilo aktivno samo športno društvo. Mladinski organizaciji pa je uspelo organizirati mladinske ure, seveda ob izdatni pomoči profesorjev.

Tudi učni uspeh je bil slab. V prvi konferenci je imelo pozitivne ocene 72 % dijakov, v nekaterih razredih celo manj kot 60 %. Tudi razredni predstavniki ne izpolnjujejo v redu svojih dolžnosti. Zanimivo je, da je neupravičeno izostajanje posebno pereče v prvih razredih in ne v četrtih, kakor je bilo to v prejšnjih letih.

V MKUD dela premalo dijakov, kljub raznovrstnosti dela. Delo v klubu OZN pa je

zastalo zaradi prevelikega števila, kar je še posebno zanimiv primer.

Delo športnega društva je najboljšo. Posebno aktivni so košarkaši. Do sedaj so že odigrali prvi del šolske lige. V košarki so tudi premagali ekipe celjske in murskobosške gimnazije. Dobro delajo tudi nogometaši. Športno društvo je organiziralo srečanje s celjsko gimnazijo v vseh panogah.

Počitniška zveza pripravlja smučarski tečaj na Straži pri Bledu. Udeležilo se ga bo okrog 30 mladih počitničarjev. Posebno potrebo pa čutimo po mladinskih sobi, kjer bi se lahko sestajali. Nekoč je že bil govor o klubski sobi, sedaj pa je vse tiho, kar je verjetno napaka mladinskega komiteja.

Na koncu smo sklenili, da bomo javno preko zvočnikov grajali mladince, ki ne bodo izpolnjevali zadanih nalog.

Slavko Pukl

Kaj bomo študirali

VTŠ

STUDIJSKI GRADNENIŠTVA NA VIŠJI TEHNIŠKI ŠOLI V MARIBORU.

Letos teče tretje leto, odkar je bil ustanovljen študijski gradbeno-komunalni oddelček višje tehniške šole v Mariboru, v katerem bodo izšli iz tega oddelka prvi diplomanti.

Kaznivost visokosolskega študija na več stopnjah je narekovana, na potreba, da za razne vrste zaposlitev in zadolžitve vzgajamo tako strokovnjake, ki bi v čim krajšem času študija osvojili zadostno znanje za zadovoljivo opravljanje poverjenih jim funkcij. V vsakdanjem tehničnem izstavi operativnem udeleževanju smo naravnost opolovili, da so visoko kvalificirani tehniški kadri, ki jih izoblikuje dokončan fakultetni študij, potrebni, le pri znanstvenem raziskovanju obsežnem organizacijskem delu ter pri zasnovi in projektiranju raznih važnejših tehničnih storitev, za večino primerov v praksi pa je tako teoretiška osnova preobsežna.

Prav posebej so pomanjkljivosti prejšnjega tipa visokošolskega študija očitne v gradbeništvu. Zaveljo obsežne učne snovi traja fakultetni študij sorazmerno dolgo ter izhajajo gradbeni strokovnjaki iz univerze prepočasni in v nezadostnem številu. Pa še ti absolventi največje iščejo zaposlitve v raznih inštitutih in projektantskih zavodih ter jih prihaja v operativne službe, kjer organizatorjev strokovno najbolj primanjkuje, zelo malo. Na drugi strani pa absolventi srednjih gradbenih šol, kolikor se ne odločijo za nadaljevanje študija, ne pripadajo s seboj dovolj znanja, ki je v sedanjem razvoju tehnike najje potrebno, in sprejemajo v se v času svojega delovanja razvoja in ne kot zreli ljudje. Zato potrebujejo mladi tehniki sorazmerno daljšo dobo, uredenih in lahko koristno zapostitvo.

V gradbeni operativni smo ugotovili, da je na gradbiščih, v gradbenih enotah in v komunalnih službah najbolj iskan strokovnjak z zaostanim teoretičnim obvladovanjem tehnične osnove, ki največje prihaja v poltve, istočasno pa bi naj bili v praktičnem delu tako seznanjeni, da ga lahko takoj po dovršitvi študija koristno in polno vredno vključimo v proizvodnjo.

Tem zahtevam se iz prilagoditi študij na gradbeno-komunalnem oddelku Višje tehniške šole v Mariboru. Studentom posredujejo znanje predvsem strokovnjaki, ki so delovali dolgo časa na odgovornih mestih v operativni službi, ki vedo kaj terja praksa od mladega gradbenika in ki znajo prenašati svoje izkušnje na mlajše rode. Študij na gradbeno-komunalnem oddelku traja formalno dve leti, ter je s tem zaključena. Hudi pa študentom v razmeroma kratkem času vse potrebno znanje študij se deli v dve smeri na gradbeno operativno smer in gradbeno komunalno smer. Medtem ko je študij v prvem letu za obe smeri enak, se v drugem letu v gotovem pogledu loči po svojem namenu.

Gradbeno operativni študij vsebuje bodoče vodje gradbišč, gradbenih enot, gradbenih podjetij, kalkulante, nadzornike gradbenih del, vodje investicij ter pomožne in pomožne tudi samostojne projektante. Gradbeno-komunalni študij pa vsebuje vse osnove za bodoče voditelje in nadzornike komunalnih del, gradbene in komunalne referente pri raznih ljudskih odborih, organizante komunalnih naprav itd.

po zaključku študija morajo absolventi opraviti diplomski izpit v območju v katerem se nameravajo v praksi urejati udeleževati. Zaključni študij na gradbeno-komunalnem oddelku Višje tehniške šole lahko smatramo tudi kot osnovo za nadaljevanje študija na drugi stopnji, s tem da morajo absolventi opraviti še izpit iz matematike. In ki se smeri študija orve študijski fakultativni študij. Študijski predstojnik oddelka za gradbeništvu in komunalno in direktor Gradca Maribor

ZAPISI IZ PREKMURJA

Tisto jutro je zunaj narahlo snežilo, ko smo se ustavili v prostornem hodniku murskosoboške gimnazije. Zazvonilo je, in hodniki so se v kratkem napolnili. Iz spodnjih prostorov je odmevalo živahno prerekanje in tekanje osmošolcev, v drugem nadstropju si opazil večje grupe gimnazijcev, zatopljenih v razgovor, na desnem koncu hodnika pa so se v skupinah po dve in štiri sprehajale dijakinje učiteljice. Zares, v tej šoli smo naleteli na zelo pisano družino mladih ljudi.

Na hodniku smo se srečali z našim dopisnikom Petrom Rad je ustregel naši želji in nam pokazal šolski športni stadion. Razkazoval je že skoraj dograjeno košarkarsko igrišče, prostor, kjer bodo uređih rokometno igrišče in nam pripovedoval, koliko truda in vestnosti je pri gradnji teh objektov pokazala mladina. Začetna finančna sredstva so bila skromna, toda mladinci niso odnehali. Opravili so tisoče in tisoče prostovoljnih ur.

Odločili smo se, da obiščemo po en razred na učiteljsku in na gimnaziji. Ko smo »vdrili« v četrti A na učiteljsku, smo naleteli na skoraj sama dekleta, ki so si hotela, preden bi jih fotografirali, po star ženski navadi urediti pričeske. Tudi v gimnazijskem razredu so nas sprejeli podobno in dijakinji, ki je najbrž iskala glavnik, so padli zvezki in knjige na tla. Obiskali smo še oba ravnatelja.

Učiteljske

Na vprašanje, kako je pri njih razvita kulturno-zabavna dejavnost, nam je ravnatelj prof. Svarc dejal, da so temu posvetili precej pozornosti. V Prekmurju so imeli zlasti zelo bogate narodne kulturne običaje, ki vedno bolj izumirajo, ker ni organizatorjev. Prav zato meni, da bi morali biti bodoči učitelji bolj elastični, k čemur jim bodo pripomogle izkušnje, ki si jih bodo pridobili v takšnih oblikah dela na šoli. Imajo zelo razvite sekcije, kot na primer pevski zbor, dramsko, literarno, tehnično in likovno sekcijo.

Tehnična sekcija je v mesecu varnosti prometa skupaj z

Avto-moto društvom priredila uspešno javno oddajo o znanju predpisov. Tudi športno življenje je na učiteljsku zelo živahno. Tekmujejo predvsem v košarki. Literarna sekcija pripravila izdajo svojega časopisa. V tem naj bi sodelovali dijaki vseh letnikov.

Na idejno vzgojnem področju so posvetili največ pozornosti študiju nove ustave. Študirajo s pomočjo profesorjev v razredih. Poudariti pa moram, da so dijaki zelo zaposleni z učenjem, saj morajo nadoknaditi celo leto. Pri njih namreč poskušajo s štiriletnim študijem na učiteljsku.

Gimnazija

Delo mladine na murskosoboški gimnaziji že več ali manj poznamo iz Petrovih dopisov. Zato sem se v razgovoru z ravnateljem Jankom Liškom omejil le na program dela na kulturnem področju v prihodnosti.

Pripravljajo svojo likovno razstavo. Razstavili bodo tudi dela Hinka Smrkarja, Literarna sekcija noče prav nič zaostajati za njimi. Med ostalimi bodo povabili v goste Miška Kranjca in Toneta Seliskarja ter pesnika Daneta Zajca. Prav tako kot njihovi kolegi učiteljski tudi oni pripravljajo izdajo lastnega glasila.

»Ze po tradiciji,« je rekel tov ravnatelj, »se dramska sekcija pridno pripravila in se bo predstavila murskosoboški publikji z novim delom.« Med kramljanjem sem izvedel, da so prav srednješolci med nosilci kulturne dejavnosti v Murski Soboti. Vendar njihova »Svoboda« baje zaradi notranjih nasprotij že več kot leto dni »spi«.

Ko smo zapuščali šolo, sta nas učiteljskinci Marta in Darinka povabili: »Pridite še kaj in boste videli, da ni ostalo vse samo pri besedah.«

Pevski zbor iz Murske Sobotne

Pogovor o študentovem dinarju

kupi vsak dan škatlo Jahorine, ki stane 50 dinarjev. To nanese 1500 dinarjev mesečno. Tedensko enkrat obišče Sočo in tam pusti 100 dinarjev — 400 din na mesec. Kot vester član raznih organizacij mora plačevati članarine, pisati mora prijateljem, plačevati koleke za izpite in morda potroši za vse to in za ostale drobne izdatke tisočaka.

Ko sedaj seštejemo mesečne izdatke, dobimo presnetljivo številko 27.037 dinarjev. In kako pride študent do te vsote? Nepoučen bralec bo dejal: »Štendijo dobiva v višini 12.000 dinarjev, otroški dodatki mu prinese 3000 dinarjev, nadaljnjih pet somov mu odračejo starši, osem si zasluži z instruiranjem ter ima tako že vsoto, ki mu je potrebna.«

V nekaterih redkih primerih je to res tako, toda splošno govore stvari drugače. Pozanimali smo se na zavodu za statistiko v Mariboru kjer so nam povedali da je bila lani povprečna štendija v Mariboru 9430 dinarjev in še to dobiva le 30,9% vpisanih študentov. Vsekakor je tako nizek procent štendiranih porazen, če upoštevamo, da se v Ljubljani suče ta številka okoli 50% štendije so na posameznih šolah dokaj različne. Tabela nam to stanje še najbolje pokaže.

VAS	31	22,3	8130
PA	16	30,2	8560
VPS	13	28,9	7460
VTŠ	164	33,4	9880
VEKS	111	28,3	10120
VSS	51	41,5	8020

Po višini štendije krepko prednjačijo komercialisti, največji odstotek štendiranih pa je na Višji stomatološki šoli. Najhuje je na VAS in VPS, kjer niso nizek je štendija, temveč tudi procent štendiranih. Zal pa moramo ugotoviti, da na nobeni šoli srednja štendija ne značaj do dosega niti polovice zaželih 28.037 dinarjev, in kakor se nam še na zavodu povedali, tudi letošnje statistike, ki pa še niso dokončno obdelane, ne kažejo bistvenih sprememb v višini štendije.

Tudi od doma ne more študent vedno pričakovati prevelikih zneskov, posebej ker je mnogo študentov iz družin s sorazmerno nizkimi dohodki, zato so podpore staršev z otroškimi dodatki gibajo le okrog 6000 dinarjev. Za ublažitev ostalega primanklaja ostane honorarna zaposlitev. Če se študent zaposli, lahko dobi za instrukcijo 250 do 300 dinarjev na uro, pri družnem delu na znatno manj. Toda upoštevati moramo, da čas instrukcij ne bi smel presežati ene ure na dan. Če hočemo da bo študent ob močnejših izpitih redno študiral. Ob takih pogojih lahko dobi od instrukcij in morebitnega drugega dela okrog sedem tisočakov mesečno. Vsi dohodki bi mu total prinesli 22.430 dinarjev mesečno. Primanklaj 4607 dinarjev ne bi bil niti tako hud in ga more vsaj delno če ne povsem pokriti v praksi ali na z izredno zaobvladivno med političnimi. V tem času etanuje in se hrani pri starših in zato prištedi pri stalnih izdatkih.

Klub OZN na II. gimnaziji

Klub OZN na II. gimnaziji redno deluje. V programu imajo tudi številna predavanja o tujih deželah, ogled raznih muzejev po Sloveniji in srečanja z drugimi klubi. Pridno se že pripravljajo na srečanje z enim tujih klubov ki ga bodo pripravili v zimskih počitnicah. V okviru kluba OZN deluje tudi tečaj za esperanto, ki ga obiskujejo vsi

članj kluba, pa tudi nekateri ostali Zelja vseh članov kluba pa je, da bi jih šola, pa tudi mladinska organizacija pri njihovih prizadevanjih kar se le da podprli ter jim pomagali pri nadaljnjem delu uspehi morajo biti vsekakor boljši kot v prejšnjih letih saj je vendar že čas, da klub čimbolj zaživi.

Danica Purg

IN VINO VERITAS . . .

KAKŠNA JE DANES MLADINA!?!
SAMO ČAS ZAPRAVLJA IN NEZNOSNO SE VEDE!

(KULTURNO-ZABAVNO ŽIVLJE-
NJE MARIBORSKIH STUDENTOV)

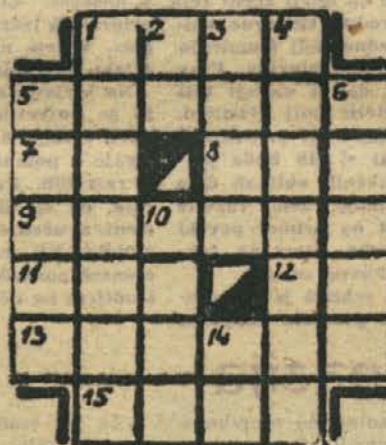

PST... SLISAL SEM, DA JE PRI 'VEČERU'
ZMANJKALO (PROTI)STUDENTSKJE PRO-
BLEMATIKE.

BREZ BESED

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. kavkaška reka, 6. rezultat strjevanja, 7. kemijski znak za telur, 8. krilo rimske vojske, 9. moško ime, 11. s treh strani z morjem obdani deli celine, 12. predlog, 13. kdor taktično ukrepa, 15. sorodnik

NAVPIČNO: 1. napad na kakšno pomembno osebo, 2. znamka naših radijskih in televizijskih sprejemnikov, 3. mesec židovskega koledarja, 4. rudna, 5. začetek dirke, 6. vrsta športnega čolna, 10. okras, 14. avtomobilska oznaka Trsta.

Novoletna nagradna križanka

Novoletno nagradno križanko nam je poslalo 205 bralcev, od tega pa je bilo pravih rešitev 89.

Zreb, ki je bil 14. januarja v prostorih našega uredništva, je nagrade razdelil takole:

1. nagrada: VULČAR JANEZ, VEKS, Maribor
2. nagrada: MARJAN, Maribor, Muratova 16
3. nagrada: JUGOVIĆ ZDENKA, Laško štev. 222

Vsem nagrajencem bomo nagrade poslali po pošti. Zahvaljujemo se tudi vsem reševalcem, ki so nam voščili Novo leto ter jim pošiljamo vsem skupaj tudi naše želje, da bi bilo tudi njihovo leto 1963 čim bolj uspešno in srečno

RDEČA KAPICA

Humoreska

Nekoč je živel v hišici ob gozdu Nekega dne ji pravi mamica: deklica z imenom Rdeča kapica. »Pojdi, in odnesi bolni babici nekaj piškotov in sadja. Veš, babica je tako sama, tudi vstati ne more, prav gotovo te bo vesela. Samo dobro me poslušaj, Rdeča kapica: Ko boš hodila skozi gozd, gledaj samo naprej, ne na levo in ne na desno, samo naprej; veš, v gozdu živi velik volk, ki žre ljudi.«

Rdeča kapica je vzela košarico in odhitela proti babičini hiši na drugi strani gozda. Bila je zelo pridna punčka. Ko pa je prišla do sredine gozda, je zagledala v grmovju jagode, lepe, rdeče.

»Ne smem jih trgati,« si je ponavljala Rdeča kapica, »mamica mi je rekla,

da me bo požrl volk, če se bom predolgo zadrževala v gozdu.«

Toda — v Rdeči kapici je prevladal drobnolastniški interes, ni si mogla kaj, da se ne bi sklonila in začela trgati primamljive rdeče jagode.

V tem trenutku je prišel volk. Zvit, kakor je bil, je takoj vprašal Rdečo kapico s prijaznim glasom: »Kam pa greš, deklica?« Rdeča kapica, ki še ni poznala profesionalne prekanjenosti, je zardela: »Grem k babici; ker je bolna, ji nesem nekaj piškotov in sadja.« Takoj je pomislila, da ta prijazni volk ni tisti hudobnež, ki v gozdu žre ljudi, ampak kakšen drugi, s povsem drugačnimi, predvsem pa bolj humanimi metodami. Toda volk je volk in ostane volk, pa četudi se včasih preobleče, če hodi peš ali se vozi z avtomobilom. Požrl je Rdečo kapico, poiščal bolno babico, požrl še njo in se podal ponovno na lov.

Ko je za to izvedel lovec, je takoj pomislil, da bi bilo treba nekaj ukreniti. Stopil je torej po puško in po-

iskal še nekaj prijateljev-lovcev, kajti hudo velik je bil volk in daleč je že segel glas o njegovi požrečnosti. Na hitro so lovci (bilo jih je pet) sklenili, da je treba krvoločno zver, ki je požrla Rdečo kapico in babico, ugonobiti. Nesli so torej vlogo na prvo instanco, da o tem tudi tam razmislijo in dajo končno sodbo: Kako in kdaj bodo lovci volka ubili. Toda, prva instanca primera ni mogla razvozljati, ampak je lovce poslala na drugo. Volk je nenasična žival, tisti iz naše pravljice pa je bil najbolj nenasičen od vseh volkov. Na poti k drugi instanci je srečal lovce in požrl enega izmed njih.

Toda, tudi druga instanca primera ni mogla razvozljati in je lovce poslala na tretjo.

Na poti do tretje, je volk požrl še enega lovca.

Toda, tretja...

Volk je požrl pet lovecev, drugega za drugim, vse na isti način.

P. BRONZAN
BIROKRAT

AKTIVISTIČNA

BALADA

Po neki neodgovorni anketi naša mladina preživi večino svojega časa na različnih konferencah:

- jaz bi se v svoji diskusiji dotaknil tovarišice
- z ene strani moramo vedeti, z druge ne smemo pozabiti...
- mi moramo biti subjektivni in ne objektivni...
- strinjal bi se s svojim predgovornikom...
- obstoja množica problemov, ki jih ni treba posebej reševati, temveč je treba samo diskutirati o njih...